

Dr. Schärf čuvar demokratične republike

Izid nedeljskih volitev je brez dvoma največje razočaranje za vse tiste, ki so s svinčnikom v roki z matematično natančnostjo že pred volitvami izračunali Denkovko zmago. To velja predvsem za gospodarskega kalkulanta g. zveznega kanclerja Raaba, ki pa je tokrat popolnoma napačno kalkuliral, in velja tudi za vse ostale računске strokovnjake, ki so se tokrat tudi pošteno uračunali. Življenje se pač ne da zožiti v abstraktne računске formule, marveč se izraža v vsebolj naravnih oblikah, kot so pogledi na gospodarstvo, kulturo, politiko itd.

Prav to dejstvo so potrdile zadnje predsedniške volitve, pri katerih je avstrijsko ljudstvo pokazalo izredno politično zrelost in demokratično zavest, ko je šlo za to, ali naj bo s koncentracijo vse oblasti v rokah združene reakcije ponovno ogrožena demokracija, ali pa naj bosta z izvolitvijo kandidata delovnega ljudstva zajamčena politično ravnotežje in nadaljnji mirni demokratični razvoj v državi. Večina ljudstva namreč ni nasledla zlaganim parolam o »nadstrankarstvu« in o »nevarnosti za vero«, marveč je dala svoj glas socialističnemu kandidatu kot garantu svobode, demokracije, miru in napredka proti pohlepu gospodarjev nasprotnega kandidata po samovladu, ki naj bi jo podkrepilo še atomsko orožje.

Koroški Slovenci smo lahko ponosni, da pri tej usodni odločitvi nismo odpovedali. Od prvega dne odločilne borbe smo v veliki večini stali z vsem avstrijskim delovnim ljudstvom na strani socialističnega kandidata dr. Schärfa in se v tistem, širši javnosti morda neopaznem, vendar pridnem delu prizadevali za njegovo izvolitev. Lepi uspeh, da je v veliki večini dvojezičnih občin zmagal, v vseh pa poleg tega še močno napredoval socialistični kandidat, je najlepše zadoščenje za vse številne marljive naše zaupnike, ki so brez javnega priznanja tudi tokrat ponovno dokazali svojo globoko demokratično, socialistično in resnično narodno zavest.

Delo brez dvoma ni bilo lahko, menda se nikjer ni tako kakor prav na našem ozemlju vključila v volilno borbo tudi cerkev, ki je poleg tega na željo ÖVP vpregla

v svoj voz tudi še Narodni svet koroških Slovencev. Toda tudi zelo močno angaziranje njegovih pristašev, ki so deloma že naprej pijani zmage čestokrat pozabili na forme olike in tudi na svojo narodno čast, ko so se bratili in prepevali z bivšimi nacisti, Denku, ki so se mu v posebni delegaciji še poklonili in mu izročili spomenico(!), ni nič koristilo niti ni moglo preprečiti, da so zgubili tudi v svojih dosedaj najmočnejših postojankah, kakor v Selah, v Šmarjeti v Rožu in drugod. Svoje postojanke v NskS za silo držal edino le v dveh treh podjunskih krajih, kjer pa so mu v »pravem trenutku« z vnašanjem zmešnjave priskočili na pomoč poznani »filozofi«, ki se v javnosti, posebno pa na svojih obiskih, zborovanjih in predavanjih v Jugoslaviji kaj radi imenujejo »humanistični socialisti« in »resnični komunisti«, se pa ob volitvah in ob drugih priložnostih, kadar gre proti našemu naprednemu gibanju, vedno spet znajdejo na pozicijah reakcije, v kolikor niso na gotovih kongresih, na Zapadu in Vzhodu, sploh njeni oficijelni predstavniki. Ob vsem tem pa ni nazadnje vzrok slabšega odrežanja dr. Schärfa v teh krajih tudi ta, da jih ni obiskal, čeprav bi bil njegov obisk v teh popolnoma kmečkih predelih bolj potreben, kakor v drugih močnih delavskih občinah. Končno pa točna analiza rezultatov tudi v teh krajih kaže porast glasov za socialističnega kandidata.

Čeprav je šlo pri volitvah za najvišjega reprezentanta države in so zato odločali predvsem splošni vidiki državne oblasti in demokracije, je imela volilna borba na našem ozemlju, kakor smo že pred volitvami zapisali, tudi svoje narodnostno obeležje. Za nas ni moglo biti vseeno, kdo bo na krmilu države varoval ustavo

in iz nje izhajajoče pravice — ali predstavnik delovnih ljudi in mednarodne solidarnosti ali predstavnik gospodarskih slojev in šovinistične reakcije. Velik del našega ljudstva je dal tudi s tega stališča svoj glas dr. Schärfu in je zato tokrat popolnoma pravilen komentar o volilnem rezultatu na našem ozemlju, kakor sta ga dala sicer nam nenaklonjena neodvisna lista dunajska »Die Presse« in »Kleine Zeitung«: Na dvojezičnem ozemlju je hkrati z volitvijo ponovno vzplamtel diskusija o dvojezičnem šolstvu. Slovenska ustna propaganda je spretno uporabila tudi obisk dr. Denka na grobu Abwehrkämpferjev na Bistrici. Končni efekt: dr. Schärf je na južnem Koroškem dobro odrežal; noben poziv klerikalnih Slovencev ni zalegel. Ta komentar naj bi si neodvisni šovinistični tisk tudi za bodoče zapisal v svojo spominsko knjigo, da ne bo več pisal o večini na južnem Koroškem, ki baje odklanja dvojezično šolstvo in menda ne more živeti brez Abwehr-

kämpfertuma. Da je prav obratno prav, potrjuje velika večina za socialističnega kandidata vicekanclerja dr. Adolfa Schärfa na dvojezičnem ozemlju.

Naj bo v tej zvezi omenjeno še zanimivo dejstvo, da je socialistični kandidat zmagal v vseh zveznih deželah, v katerih žive tudi manjšine, in to na Dunaju, Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem, medtem ko je v vseh ostalih deželah dobil več glasov Denk.

Koroški Slovenci smo kakor rečeno nad izvolitvijo vicekanclerja dr. Schärfa na najvišje mesto v državi odkritosrčno veselili in je to Zveza slovenskih organizacij na Koroškem izrazila tudi v svoji čestitki novoizvoljenemu prezidentu neposredno po objavi njegove zmage. Prepričani smo, da bo na svojem visokem položaju kot čuvar demokratične republike po vzoru svojih svetlih prednikov Rennerja in Körnerja, to kar je obljubil in kar od njega s polnim zaupanjem pričakuje vse avstrijsko ljudstvo: varuh in garant ustave in iz nje izhajajočih pravic za vsakogar brez razlike narodnosti in prepričanja!

Zvezni prezident Schärf bo zaprisežen 22. maja

Ministrski svet je sklenil, da bo skupna seja parlamenta in zveznega sveta, na kateri bo zaprisežen novi zvezni prezident dr. Schärf, sklicana za sredo, dne 22. ma-

ja. Po zaprisegi bo pred parlamentom velika vojaška parada.

Izvolitev dr. Adolfa Schärfa za zveznega prezidenta je našla močan odmev v svetu. Iz vseh strani sveta so prihajale pozdravne brzojavke in čestitke novemu prezidentu. Tudi svetovni tisk je posvetil Schärfovi izvolitvi številne komentarje. Tako piše na primer »New York Times«, da izvolitev dr. Schärfa vpliva »pomirjevalno« in da se osebnosti, kot je Schärf, lahko zaupa. »New York Herald Tribune« piše, da dr. Schärf lahko mnogo doprinese k naprednemu razvoju svoje dežele, njegovi uspehi v preteklosti pa jamčijo, da bo njegova službena doba uspešna. Francoska »Liberation« pa ugotavlja, da so se Avstrijci odločili za politiko, ki je proti atomskemu orožju.

Čestitke ZSO novemu prezidentu

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je takoj po uradni objavi izvolitve dr. Schärfa naslovila na novega zveznega prezidenta naslednje čestitke:

Z vsemi naprednimi Avstrijci se veselimo tudi mi nad Vašo izvolitvijo in Vam, spoštovani gospod zvezni prezident, izrazimo odkritosrčne čestitke.

Že naslednjega dne se je zvezni prezident dr. Schärf zahvalil ZSO:

Za prijazne čestitke k moji izvolitvi se najlepše zahvaljujem.

S spoštovanjem
Schärf I. r.

Beograjska „Politika“ primerja

»Avstrijski Slovenci in Hrvati se borijo za svoje osnovne pravice, za pravice, ki so jim zajamčene z državno pogodbo. Ne gre samo za dvojezičen pouk in mešani šolaj, temveč za bodočnost pouka slovensčine sploh. Slovenci in Hrvati v Avstriji se dejansko borijo za svoj narodni obstoj. Čudno je, da Avstrija, ki so ji pravice Tirolcev v Italiji tako pri srcu, ne razume borbe koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Vprašanje avstrijske manjšine v Italiji, ugotavlja beograjska »Politika«, po izjavah državnega tajnika avstrijskega zunanega ministrstva Gschnitzlerja, ni italijansko notranje vprašanje. Avstrijski diplomat je v zvezi s tem omenil tudi pravico do samoodločbe. Avstrijska manjšina v Italiji zahteva torej tudi del politične avtonomije. Kakšna bo borba avstrijskih oblasti za pravice Tirolcev, če se ne uresničijo mnogo bolj skromne zahteve jugoslovanske narodne manjšine v Avstriji?, zaključuje »Politika«.

Pregled predsedniških volitev

	1957		1956		1951	
	Schärf	Denk	SPÖ-KPÖ	ÖVP-FPÖ	Körner	Gleissner
Skupno	2,259.975	2.160.551	2,065.733	2,283.735	2,178.031	2,006.322
Posamezne zvezne dežele						
Koroška	156.988	117.543	136.720	130.416	146.098	101.315
Dunaj	690.717	465.424	659.381	470.032	720.845	414.173
Gornja Avstrija	316.790	348.221	275.107	372.098	273.215	322.681
Gradiščanska	85.436	81.455	79.393	96.435	80.370	82.639
Nižja Avstrija	433.486	469.626	403.105	487.918	439.150	466.975
Predarlška	43.645	75.645	33.760	83.091	35.225	64.810
Solnograška	88.204	109.915	73.561	118.181	79.045	91.362
Štajerska	351.329	333.276	326.087	361.023	321.799	321.762
Tirolska	93.380	159.446	78.619	174.541	92.950	138.588
Koroški okraji						
Beljak — mesto	12.343	7.654	10.994	8.293	11.698	5.771
Beljak — podeželje	25.451	13.495	22.367	15.307	23.193	11.471
Celovec — mesto	22.726	19.020	19.373	21.238	21.528	13.838
Celovec — podeželje	22.868	16.491	19.980	18.343	21.725	14.799
Šmohor	5.225	6.466	4.325	7.061	5.027	5.899
Špital	19.977	18.213	16.950	19.982	18.041	16.186
Št. Vid ob Glini	19.601	14.424	17.309	16.271	19.153	12.670
Velikovec	12.369	9.311	10.980	10.128	11.056	9.144
Wolfsberg	16.388	12.469	14.422	13.793	14.677	11.537

Janusovo obličje

K nedavnemu predavanju državnega tajnika Gschnitzerja v Velikovcu, o katerem smo poročali v zadnji številki, je tudi „Slovenski poročevalec“ objavil pod gornjim naslovom komentar, v katerem je rečeno:

Če bi bile razlage g. univ. prof. dr. Gschnitzerja, avstrijskega drž. sekretarja za manjšine, le naključje, potem bi o njih ne pisali. Ker pa so izraz dejavnosti določenih avstrijskih krogov in ker je omenjeni gospod še član avstrijske vlade, jih moramo zabeležiti kot primer donečih besed, polnih nasprotij. V svojem predavanju »o samoodločbi narodov in povezanosti le-te z razvojem v evropskem prostoru« okrajni velikovski skupini Avstrijske učiteljske zveze (organizacije v okviru Avstrijske ljudske stranke), je g. Gschnitzer povedal, da so na Koroškem že izvršili »samoodločbo« pod mednarodno kontrolo; to isto velja tudi za Gradiščansko. Nadalje, da so podlaga manjšinski zaščiti v Avstriji določila državne pogodbe; je pa bistvena razlika med Južnim Tirolom, Koroško in Gradiščem, kjer manjšini nista strnjeni. Avstrijci so pripravljani na pravično zaščito doma, ker jo sami zahtevajo za svoje ljudi v Italiji, vendar pa je treba na Koroškem preiskati še vprašanje »der Windischen«, kajti če bi pristeli tako imenovane vindišarje k Slovincem, bi to nasprotovalo sami ideji manjšinske zaščite.

Le kratko: o samoodločbi pod mednarodno kontrolo (plebiscitu iz 1920) smo napisali z obeh strani že kupe razprav in tako poznamo dvoje različnih stališč. Čudimo se, da univerzitetni profesor in prav tako politik ne upošteva nasprotnega mnenja, kajti to zahtevata tako znanstvenost kakor tudi državniška strpnost.

Razlike med tirolsko manjšino v Italiji in jugoslovanskimi manjšinami v Avstriji so mnoge in bistvene, toda izhodišče tu in tam je lahko le eno, in to je, da so vse določbe in sporazumi namenjeni v svojem bistvu za zaščito človeških pravic, torej za ohranitev manjšine, etnične skupnosti; niso pa predvidene kot orožje raznoročevanja in uničevanja, ne glede na okvire, kako so jih izoblikovali in izrazili v mednarodnih pogodbah prizadeti podpisniki. Tega pa g. prof. in drž. manjšinski sekretar za Južno Tirolsko ni omenil.

Kolikor pa so danes na Koroškem germanizacijski otoki: trgi, mesteca, bi lahko segli po premnogih avstrijskih, jugoslovanskih in drugih evropskih avtorjih, ki so se združili v mnenjih o nasilni germanizaciji. Nasilje naj bo po logiki gosp. Gschnitzerja podlaga za samoodločbo! Najbolj določno pa se je nadalje izrazil še glede vindišarstva, ki ga prav tako odklanjajo spoznanja znanstvenikov in državnikov na obeh straneh meja sosednih držav; tudi v formulacijah člena 7 lahko beremo le o Slovencih na Koroškem in Štajerskem ter Hrvatih na Gradiščanskem.

Dvojnost meril, namenov in neposrednih prizadevanj je torej zelo odkrita. Janusovo obličje take razlage človeških pravic, uporabe znanosti ni novo — ne pri sosedih, ne v zgodovini sploh. Le časov, ki so bili, ni več. Bivanje v velikih cesarsko-kraljevih palačah mogoče zavaja današnje ljudi, da ne morejo pogledati stvarnosti v oči, toda kljub taki miselnosti velja: srečujemo se na srednjeevropskem ozemlju. Prepričani smo, da bodo naši sosedje slej ko prej opazili vsaj geografski položaj, od tu najbrž zahteva po tolikokrat naglas, svečano izrečenem dobrem sosedstvu.

Janusova dvoličnost v razlagi mednarodnih obveznosti nedvomno ne koristi dobremu sosedstvu, še manj zaupanju, s katerim naj manjšine postanejo most prijateljstva sosednih narodov in držav.

d-d.

Tako je glasovalo naše ozemlje

Poleg volilnih rezultatov v celotni Avstriji, v posameznih zveznih deželah in v koroških okrajih, ki jih objavljamo na prvi strani, bodo naše bralce zanimali zlasti tudi rezultati na slovenskem in jezikovno mešanem ozemlju Koroške, ki je uradno označeno z uredbo o dvojezičnem šolstvu.

To ozemlje je dalo socialističnemu kandidatu posebno izrazito večino. Dočim je razmerje glasov za dr. Schärfa in prof. Denka v celi državi 51,1 % : 48,9 %, na vsem Koroškem pa 57,2 % : 42,8 %, je na našem ozemlju glasovalo za dr. Schärfa 61,4 %, za kandidata združene ÖVP in FPÖ pa samo 38,6 % volivcev.

Iz primerjave števil v razpredelnici, v kateri zaradi lažjega pregleda navajamo v srednji rubriki po eni strani skupno število glasov, oddanih pri lanskim državnoborskih volitvah za SPÖ in KPÖ, po drugi strani pa skupno število glasov, od-

danih za ÖVP in FPÖ, je razvidno, da je dobil dr. Schärf v vseh 62 občinah našega ozemlja več glasov, kakor pri lanskim državnoborskih volitvah SPÖ in KPÖ skupaj, za prof. Denka pa je bilo skoro v vseh teh občinah oddanih manj glasov, kakor sta jih imeli lani ÖVP in FPÖ skupaj, čeprav je za njunega skupnega kandidata po naročilu celovškega ordinariata delalo propagando tudi nekaj slovenskih duhovnikov ter vodstvo klerikalnega Narodnega sveta koroških Slovencev in uredništvo Tednika-Kronike.

Razumljivo je, da so v vodstvih ÖVP, bivših nacistov in NskS hudo razočarani spričo velikega poraza, ki so ga doživeli v nedeljo. Delovno ljudstvo naših krajev pa je lahko ponosno, da je v tako častni meri (38.420 glasov za dr. Schärfa in samo 24.176 glasov za prof. Denka) podprlo napredno stvar demokracije, svobode in mirnega razvoja naše države.

	1 9 5 7		1 9 5 6		1 9 5 1	
	Schärf	Denk	SPÖ-KPÖ	ÖVP-FPÖ	Korner	Gleissner
Bekštanj	2005	1081	1735	1253	1750	1021
Bela	995	388	916	387	916	356
Bilčovs	242	224	232	226	253	177
Bistrica pri Pliberku	679	368	575	449	635	329
Bistrica na Zilji	168	198	149	196	154	199
Bistrica v Rožu	710	398	652	440	756	294
Blače	130	179	91	213	120	162
Blato	353	399	307	405	308	404
Borovlje	2371	1096	2153	1147	2273	1012
Brdo	473	322	413	356	424	376
Djekše	365	277	322	325	312	345
Dobrla ves	1492	971	1376	1015	1292	963
Galicija	511	326	425	409	435	336
Globasnica	322	409	261	418	329	356
Goriče	218	112	180	139	197	139
Grabštajn	670	459	579	584	605	463
Grebinj	644	818	568	895	586	743
Hodiše	446	250	399	238	453	216
Kostanje	297	244	267	295	349	159
Kotmara ves	659	346	574	392	571	345
Ledince	431	287	397	321	397	249
Libeliče	244	264	231	307	209	295
Libuče	443	226	420	249	342	281
Lipa	564	241	467	290	483	226
Loga ves	803	353	666	410	735	275
Marija na Zilji	754	398	692	425	745	372
Medborovnica	423	195	391	221	381	183
Medgorje	309	169	280	181	309	185
Otmanje	213	137	167	187	197	156
Otok	317	327	284	350	378	347
Pliberk	302	378	241	380	261	355
Podklošter	2618	1007	2407	1099	2311	862
Pokrče	571	349	509	383	488	350
Radiše	109	165	84	165	120	147
Rožek	210	147	179	185	181	150
Ruda	509	308	426	360	443	300
Sele	334	178	263	221	369	102
Slovenji Plajberk	170	114	162	113	179	116
Smerče	769	512	677	566	718	489
Straja ves	316	221	291	241	349	229
Svetna ves	312	190	276	227	293	168
Škocijan	931	681	803	740	814	684
Škofiče	642	261	526	304	520	264
Šmarjeta v Rožu	336	305	273	356	319	295
Štefan na Zilji	551	358	498	396	466	414
Št. Jakob v Rožu	1636	739	1421	870	1420	725
Št. Peter na Vašinjah	496	273	441	294	417	252
Št. Tomaž	478	333	449	359	441	350
Teholca	686	314	616	337	627	318
Tinje	205	152	154	196	151	171
Trdnja ves	302	176	278	189	258	134
Važenberk	808	646	686	713	701	636
Velikovec	1022	1021	948	1073	950	870
Vernberk	1081	548	898	713	944	478
Vetrinj	1220	567	1113	654	1086	497
Vovbre	436	363	388	404	398	385
Vrba	613	788	482	884	710	804
Zgornja Vesca	144	122	130	134	136	91
Železna Kapla	597	277	537	306	578	260
Žihpolje	258	318	208	333	214	356
Žitara ves	697	398	680	413	636	398
Žrelc	705	416	589	505	596	342
Žvabek	105	89	104	101	110	100

PO ŠIRNEM SVETU

Bonn. — Zvezni zbor je sprejel spremembe zakona »o zaščiti zvezne vojske«. Zaporna kazen je določena za vsakogar, ki nagovarja ljudi, naj zapuste čete, ali zbirajo in širijo vesti, ki lahko ovirajo dejavnost zvezne vojske. Novi zakon je naletel na ostro reakcijo pri opozicijski Socialnodemokratski stranki in Svobodni demokratski stranki, ki vidita v njem poskus vlade, da bi omejila svobodo tiska.

Washington. — V mornariški bolnišnici v Betesdi je prejšnji teden umrl republikanski senator McCarthy, ki je bil bolan na jetrih. V senatu je zastopal državo Visconsin. McCarthy si je pridobil zelo dvomljiv sloves s proslulim zasledovanjem ljudi.

Tokio. — Japonsko vojno letalstvo ima sedaj 499 letal. Do marca prihodnjega leta se bo število vojnega letalstva povečalo na 640, do leta 1960 pa nameravajo japonsko vojno letalstvo povečati že na 1300 letal.

Moskva. — Predsednik vlade Bulganin je sprejel skupino ameriških novinarov. V razgovoru z njimi je dejal, da imata SZ in ZDA različen način življenja in različne probleme, »toda, če se nam bo posrečilo doseči boljše medsebojne odnose in sporazumevanje, bomo lahko gradili boljši svet«. Bulganin je nadalje opozoril na možnosti gospodarskega in kulturnega sodelovanja, kakor tudi izmenjave turistov, kar bi prispevalo k boljšemu seznanjanju narodov obeh dežel.

Budimpešta. — Po objavljenih podatkih so v Budimpešti naložili več kot 400 milijonov forintov v sklad za obnovo med oktobrskimi dogodki porušenih in razdejanih poslopij. Doslej so izmed 15.000 stanovanj, kolikor jih je bilo razdejanih ali poškodovanih, popravili malone 13.000.

Damask. — Po poročilih radia iz Damaska bodo začela po vsej Jordaniji poslovati vojaška sodišča, ki so jih zadnji čas ustanovili po dekretu kralja Hussein. Prednje bodo postavili okrog 100 ljudi. V Jordaniji pa še nadalje aretirajo nasprotnike sedanjega režima.

New Delhi. — Tu je bil sklenjen sporazum o priseljevanju indijskih državljanov v Kanado. Na podlagi tega sporazuma bo v prihodnjih letih znatno naraslo število Indijcev, ki se bodo lahko naselili v Kanadi.

London. — Eden izmed vodilnih mož britanskih laburistov, Bevan, je izjavil, da mora imeti na Bližnjem vzhodu vodilno vlogo politika OZN, ne pa politika ZDA. Dejal je tudi, da želita Velika Britanija in Zahod izrabiti zase nedavno pobudo Sovjetske zveze za skupno reševanje vprašanj Bližnjega vzhoda.

Pariz. — V Franciji so podražili bencin za 3 %. To je že četrta podražitev po izbruhu sueške krize, to je po napadu na Egipt. Zdaj dobiva nad 5 milijonov lastnikov avtomobilov v Franciji bencin samo v omejenih količinah in za 35 % dražje, kot pred sueško intervencijo.

Ženeva. — Evropska gospodarska komisija je razpravljala o evropski trgovini. Poročilo sekretariata pravi, da se trgovina med Vzhodom in Zahodom zboljšuje, čeprav še ni dosegla predvojne ravni. Tako je Zahodna Evropa uvozila lani iz Vzhodne Evrope za milijardo in 600 milijonov dolarjev raznega blaga, v obratni smeri pa je šlo za 300 milijonov dolarjev blaga.

Strassburg. — Zahodnonemški minister za transport je v Strassburgu izjavil, da bodo do leta 1960 elektrificirali 65 % glavnih evropskih železniških prog. Poročilo o delu evropske konference ministrov za transport, predloženo evropski posvetovalni skupščini omenja, da čez dve leti na Nizozemskem ne bo več nobene parne lokomotive.

New York. — Senat države Texas je izglasoval zakon o ohranitvi rase segregacije v vseh šolah v deželi. Dva senatorja, ki sta nasprotnika rasnega razlikovanja, sta govorila polnih 36 ur, da bi onemogočila izglasovanje tega zakona.

Obiskali bomo gradišćanske Hrvate

Čeprav živimo koroški Slovenci in gradišćanski Hrvati pod podobnimi pogoji in čeprav smo si sorodni po rodu in jeziku, med nami pravzaprav vsa desetletja ni bilo tesnejše povezanosti. Živeli smo vsak zase na svoji zemlji, zelo pomanjkljivo poznamo z življenjem in usodo bratov v drugi pokrajini naše skupne domovine, ki nam je bila tako enim kot drugim žal pre-pogosto nastrojena mačehovsko trdo.

Šele skupna borba za naše narodnostne pravice, kakor nam jih jamči člen 7 Državne pogodbe, nas je privedla bliže: sorodnost po krvi in življenjskih pogojih se je pridružila še enakost borbe za iste cilje, proti enakim nasprotnikom in podobnim težavam. Temu razvoju medsebojne povezanosti naj bi služilo tudi srečanje koroških Slovencev in gradišćanskih Hrvatov, ki je predvideno za jutri in za nedeljo.

Slovenska prosvetna zveza se je namreč s Hrvatskim kulturnim društvom na Gradišćanskem odnosno na Dunaju sporazumela za skupno kulturno manifestacijo, v katere okviru bo prva skupna prireditelj jutri zvečer na Dunaju, v nedeljo popoldne pa v Velikem Borištofu na Gradišćanskem, enem najbolj pomembnih kulturnih središč gradišćanskih Hrvatov. Na teh prireditvah bodo sodelovali od strani koroških Slovencev: plesna skupina SPD »Zila« iz Zahomca, ki bo v narodnih nošah predvajala ziljski Visoki rej, ter moška predvajala zbora SPD »Gorjanci« iz Kot-mare vesi in SPD »Bilka« iz Bilčovsa, ki bodo pod vodstvom centralnega pevovodje SPZ Pavla Kernjaka izvajali koroške narodne pesmi; od strani gradišćanskih Hrvatov pa: moški zbor in plesna skupina iz Velikega Borištofa ter tamburaški zbor in plesna skupina iz Dolnje Pulje, ki bodo prav tako nastopili v svojih narodnih nošah in predvajali svoje narodne plesne in pesmi.

Kakor smo zvedeli, so prireditelji —

Hrvatsko kulturno društvo na Dunaju in na Gradišćanskem — povabili na dunajsko prireditev tudi prosvetnega ministra dr. Drimmla in predstavnike držav-podpisnic avstrijske Državne pogodbe ter držav, ki so pristopile k pogodbi, na prireditelj v Velikem Borištofu pa člane gradišćanske deželne vlade in predstavnike kulturnega referata Gradišćanske.

To prvo srečanje koroških Slovencev in gradišćanskih Hrvatov pa bo — ker se bodo skupne kulturne manifestacije udeležili tudi dunajski Čehi — hkrati srečanje vseh slovanskih skupin v Avstriji. Vsekakor bo to pomemben dogodek in se zanj, zlasti za pevske točke, zanima tudi dunajski radio, medtem ko namerava te-

levizija posneti del prireditve za posebno »Hrvatsko uro«.

Se eno željo imamo pred gostovanjem na Gradišćanskem: Naj bi ta prvi obisk koroških Slovencev med gradišćanskimi Hrvati pomenil uspešen začetek čim tesnejšega sodelovanja na kulturnem področju med dvema bratskima narodnostnima skupinama, s tem pa tudi skupnega prizadevanja za uresničitev člena 7 Državne pogodbe, ki zagotavlja tako nam kakor njim nemoten razvoj narodnostnih teženj in popolno enakopravnost z vsemi ostalimi državljani naše skupne domovine.

»Naš Tajednik«, glasilo gradišćanskih Hrvatov, je pred gostovanjem objavil na uvodnem mestu naslednji

Pozdrav Slovincem na Gradišćanskem!

Koroški Slovenci so izrazili željo, da bi radi obiskali svoje brate na Dunaju, ob tej priložnosti pa bi prišli tudi k nam Hrvatom na Gradišćanskem.

Hrvatsko kulturno društvo se je rado odzvalo tej želji in je s svoje strani poskrbelo, da lahko nastopi skupina koroških Slovencev skupno z našimi skupinami v enem našem znamenitem kraju — v Velikem Borištofu, ki ga štejejo med naša najpomembnejša kulturna središča.

Nedvomno je, da ima ta prvi obisk koroške slovenske skupine na Gradišćanskem razen kulturnega in folklornega pomena tudi še posebno noto. Nas Hrvate na Gradišćanskem in Slovence na Koroškem ne vežeta samo kri in jezik, marveč od leta 1921 tudi ista usoda. Mi kakor oni smo avstrijska narodna manjšina, oboji živimo v obmejnih pokrajinah. Mi kakor tudi oni se borimo za naše narodne pravice. Njihova usoda je tudi naša, naša pa je njihova: z vseh strani nas ogroža raznarodovanje, nasilno ali manj nasilno, ki ga poznamo pod imenom asimilacija.

Vse to nas zbližuje še bolj kakor navadne prijatelje.

Iz vsega tega je jasno, da se prvega obiska naših slovenskih bratov pri nas na Gradišćanskem posebno radujemo in veselimo. Prepričani smo, da se bodo počutili pri nas kakor svoji med svojimi.

Ob tej priložnosti bi hoteli še poudariti, da so nam Hrvatom na Gradišćanskem Slovenci poznani ne samo kot rodni bratje, marveč še bliže, to je tudi v kulturnem pogledu. Po naših vaseh, da omenimo samo eno, se prepeva cela vrsta krasnih slovenskih narodnih pesmi, ki so se pri nas tako udomačile, da jih že smatramo za svoje. To je po eni strani dokaz za to, kako globok odziv najde slovenska narodna pesem v duši vsakogar, ki ljubi petje, po drugi strani pa je tudi dokaz za to, kako blizu so si srca drugo drugemu. Prepričani smo, da bo tudi ta obisk obogatil pestrost naše narodne pesmi, ker bomo gotovo slišali eno ali več krasnih pesmi, ki bodo za vedno ostale med nami.

Dobrodošli koroški Slovenci pri Hrvatih na Gradišćanskem!

Manjšine na Kitajskem

Okrog 60 narodnih manjšin s 35 milijoni članov

Današnja Kitajska je ena izmed redkih držav, če ne edina dežela, ki v njej lahko najdemo vse stopnje družbenega in gospodarskega razvoja. Zato je povsem razumljivo, da se nekatera področja obširne dežele nahajajo še v veliki zaostalosti, kar pomeni ogromne težave pri razvoju države.

Prav tako pa se Kitajska ponaša tudi z nenavadno velikim številom narodnih manjšin, katerih živi na Kitajskem ozemlju okoli 60, štejejo pa skupno kakih 35 milijonov prebivalcev. Prav te skupine pa predstavljajo tudi največji problem pri

odpravljanju sedanjih razlik v družbenih odnosih in jim mora država posvečati posebno pažnjo, da bo v teku časa popravila krivice, ki so jih narodnim manjšinam prizadejali prejšnji režimi.

V pokrajini Juan, kjer živi 6 milijonov ljudi, imajo 23 narodnih manjšin na najrazličnejših stopnjah družbenega razvoja. Narodne manjšine Kava, Lisu in Čimpo, ki živijo v južnem delu dežele blizu burmanske meje in štejejo okoli 600.000 ljudi, so še vedno na stopnji praskupnosti. Sužnjeposestniški red imajo pripadniki ljudstva Ji, v fevdalnem sistemu pa živijo

NOVE KNJIGE

JAZ, KLAVDIJ. — Angleški pisatelj Robert Graves nas v tem romanu seznaja z razmerami v starem Rimu, ko so mu vladali cesarji Avgust, Tiberij in Kaligula. Delo, ki ostane bralcu v nepozabnem spominu, je izšlo pri Cankarjevi založbi.

MISKOLIN. — Že v času pred drugo svetovno vojno je bila ena izmed najbolj prikupnih domačih mladinskih povesti povest priznanega mladinskega pisatelja Josipa Ribičiča »Miškolin«. Zato je posebno razveseljivo, da jo je mariborska založba »Obzorja« izdala v novi nakladi. Živahne ilustracije ji je oskrbel akademski slikar France Podrekar, opremil pa jo je Janez Vidic.

ROBINZONKA. — Pri Mladinski knjigi je izšlo zanimivo delo popularne češke pisateljice Marije Majerove »Robinzonka«, povest mlade deklice iz naših dni, ki jo obdaja vsakdanje življenje z vsemi prijetnimi in neprijetnimi dogodkami. Ker ji je mati umrla na porodu, mora po nekaj razredih gimnazije pustiti šolo in se posvetiti domačemu gospodinjstvu; postavljena je v vsakdanje dni, polne drobnega dela in neprestano živih skrbi, v ozadju pa še vedno žive pisane dogodivščine starega Robinzona. Knjiga pomeni dragocen prispevek na področju vzgojne literature in jo bo z radostjo in s pridom prebiralo vsako doraščajoče dekle.

Navedene knjige kakor tudi vse druge slovenske publikacije lahko naročite pri »Naši knjigi« v Celovcu, Wulfengasse 15.

narodnostne skupine Taj, Asi in Mjao. Seveda je temu primerna tudi zavest pripadnikov teh narodnih manjšin.

Nekatere narodnostne skupine nimajo lastne pisave, spet druge ne poznajo pluga, vprege in podobnih reči. Nekaj plemen žrtvuje živino, kadar je bolan kak družinski član, ponekod pa se je še ohranilo praznovanje, da se ne sme pričeti pomladna žetev, dokler ne odsekajo nekaj človeških glav; ta žrtev naj bi zagotovila obilno žetev.

Kitajske oblasti so pripravile različne prijeme za odpravo te zaostalosti. Na vsej črti skrbijo za gospodarski napredek omenjenih področij; gradijo ceste, ki bodo te kraje povezale s tržiščem, k tem preprostim ljudem pošiljajo organizatorje proizvodnje, prosvetne delavce, kmetijske stroje in vprežno živino. Vse to prinaša tako imenovano demokratično preobrazbo. Borijo se predvsem proti najbolj drastičnim primerom zaostalosti, med katere sodita suženjstvo in pravica plemenskega poglavarja do izrekanja smrtnih kazni. Zanimivo pri tem je, da bodo po uvedbi teh ukrepov posamezne skupine sprejele v kratkem času socialistične družbene odnose in tako preskočile proces družbenega razvoja, ki bi sicer trajal morda tudi tisoč let.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici Italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Gledanje Avstrije na Južno Tirolsko

Ko govorimo o avstrijskem gledanju na vprašanje nemške manjšine v Južni Tirolski, hočemo razlikovati med zadržanjem avstrijske javnosti, ki prihaja do izraza v časopisju, zborovanjih in člankih ter izjavah zasebnikov in raznih društev ter ga bomo obravnavali in ocenili na drugem mestu. Danes nas zanima stališče uradne politike in njenih predstavnikov v Avstriji do usode manjšine v Južni Tirolski. To gledanje je bilo od samega nastanka problema s postavitvijo mejnikov na Brennerju po prvi svetovni vojni skoraj povsem odvisno od splošne politike med Dunajem in Rimom. Najbolj odločno in odkrito so se zavzemali Avstrijci za svoje rojake onstran nove meje še v prvih po-vojnih letih, ko je vladala v Avstriji demokracija. Izvoljena vlada, v kateri so imeli veliko vlogo social-demokrati. Ko so v politiki prve republike odločilno prevladali skrajno konservativni elementi, je tudi gledanje na vprašanje Južne Tirolske postalo zgolj objekt zunanje-politične oportunisti in notranje-političnih špekula-

cij: Treba je bilo obzirnosti do rimske vlade, ki je bila v dobi »trikotnika Rim — Dunaj — Budimpešta« glavni steber avstrijske zunanje-politične koncepcije. Ko je nato klerofašizem v Avstriji popolnoma pohodil demokracijo in se opiral prav tako samo še na bajonete in koncentracijska taborišča, je imel Mussolini ključ do cela v rokah: Kot garant avstrijske samostojnosti pred vstajajočim nacizmom Nemčije je na Dunaju lahko zahteval krotkost v nacionalnih vprašanjih Južne Tirolske; saj bi naglašanje končno lahko pomenilo vojo na mlin nacizma v Avstriji — tako je argumentiral Rim. V ostalem je že sam notranji ustroj klerofašizma narokoval obzirnost do sorodnega režima v katoliški Italiji. To zadržanje je tudi povsem prijalo vatikanski politiki: Klerofašistična Avstrija, katere glavni zaščitnik je bil Vatikan, je bila zavarovana, riskantno zavzemanje za katoliške nemške Tirolce proti »očetnjavi katoličanstva« Italiji pa je lahko izostalo. Italijanski in avstrijski fašizem sta se znašla ob najbolj občutljivi sporni točki »višjih vidikov«.

Kako sta se po priključitvi Avstrije k Nemčiji poigravala »mačko in miš« ob

vprašanju Južne Tirolske italijanski fašizem in nemški nacizem, smo že zgoraj na drugem mestu osvetlili. Tam smo razpravljali tudi o zahtevah in korakih Avstrije zaradi Južne Tirolske po razpadu Nemčije in ob mirovnih pogajanjih z Italijo v Parizu.

Po sklenitvi Pariškega sporazuma dne 5. septembra 1946 lahko ugotovimo tri obdobja, v katerih se je presoja novega položaja Južnih Tirolcev po Avstriji močno razlikovala: V prvem času je avstrijska politika ureditev manjšinskega vprašanja s pomočjo dogovora De Gasperi — dr. Gruber slavila kot uspeh, ki ga je bil za svoje rojake dosegel zunanji minister, sam Tirolec. Sporazum so splošno označevali kot pomemben doprinos za doseg evropske vzajemnosti. Vladajoča konservativna OVP se je še posebej sklicevala nanj kot na sad sodelovanja med strankama istega svetovnega nazora in načel v politiki. Obstoj in razvoj manjšine v bodočnosti se je smatral izven dvoma. Novo obdobje prične s prevzemom zunanje ministristva po ing. Figlu novembra 1953, kateremu se je umaknil podpisnik Pariškega sporazuma dr. Karl Gruber, ki je odšel za avstrijskega poslanika v Washington. V bistvu pomeni dobo obzirnega molka: Preneha hvalisanje Sporazuma in uspehov njegove izvedbe za Južno Ti-

rolsko. Na Dunaju očitno prevladuje presoja, da je treba iskati rešitve vprašanj v tej zvezi v mirnem sodelovanju, čeprav se vedno pogosteje oglašja kritika, ki zunanjemu ministru očita brezbržnost in preveliko popustljivost napram Italiji. Srečanje zunanje ministra ing. Figla z italijanskim zunanjim ministrom Martinom v poletju 1956 v Južni Tirolski skušajo nacionalistični krogi izrabiti celo kot povod za zahtevo po odstopu ing. Figla kot zunanje ministra. Očitno odtlej prevladajo v odločanju avstrijskega stališča do Južne Tirolske vedno bolj ekstremni krogi iz vrst nekdanjih nacistov in skrajne desnice, ki po podpisu Državne pogodbe in dosegu popolne svobode sploh z vsemi sredstvi stremijo za večjim vplivom na politični razvoj v državi. Sad teh vplivov je bilo brez dvoma imenovanje posebnega državnega sekretarja v zunanjem uradu Zveznega kanclerskega urada na Dunaju v osebi dr. Franza Gschnitzlerja, profesorja prava na univerzi v Innsbrucku, ki pripada omenjeni nacionalistični grupaciji v okviru OVP. S tem imenovanjem prične tretje obdobje avstrijskega presojanja položaja in problemov manjšine v Južni Tirolski, ki traja od julija 1956 vse do danes.

(Nadaljevanje sledi)

Sprehod na volilno nedeljo

Prva majniška nedelja je bil bolj čemerren dan. Za avstrijske državljane-volivce pa pomemben datum, ko so z glasovnico v roki v volilnih lokalih soodločali, kateri izmed dveh kandidatov bo v prihodnjih letih najvišji predstavnik republike. Vsak posamezni volivec, ki je vtaknil glasovnico v volilno žaro, je brez razlike poklica, premoženjskih razmer ali socialnih razlik enako soodločal pri končnem rezultatu, ker vsaka glasovnica je predstavljala enako tehten glas. Pomembna in važna razlika je bila v tem, kakšno glasovnico je volivec uporabil in njegova odločitev je bila odvisna od politične zrelosti, uvidevnosti in samostojnega razumskega razmišljanja. Za tega, ki ima te lastnosti, odločitev ni bila problematična. Našli so se sicer nekateri posamezniki, ki so dejali, kaj me volitve brigajo, ali da ne bi šel na volišče, če ne bi bila prav za te volitve volilna obveznost. Toda to so taki, ki precenjujejo sami sebe ali pa se omalovažujejo, ker pri volitvi je šlo za važno in veliko zadevo.

Poučno je bilo opazovati in proučevati psiho volivcev, ki so bili na poti na volišče, ali so se motili okoli volilnih lokalov in ko so po opravljeni volitvi prihajali iz volilnih prostorov. Srečaval sem pestro družbo: kmete, delavce, nekaj izobražencev, obrtnike, skratka moške in ženske, stare in mlade. Pestrost volivcev malega podeželskega mesteca in okoliških vaških občin je po svojem razporejenosti, nastojenosti, mnenju in presoji nad vse zanimiva in poučna ter bi takšno opazovanje bilo lahko snov za interesantno razpravo.

Predvolilna kampanja obeh strani je storila svoje. Na zunaj agitacija ni bila ravno preveč vidna, tembolj pa je bila propaganda od človeka do človeka žilava in vztrajna. OVP v paktu s FPÖ je s svojim »nadstrankarskim« kandidatom poslala v volilno kampanjo svoje največje kanone, najvplivnejše ljudi, veljake po blagostanju in premoženju, na deželi svoje »herrenbaure«, ki so skušali ljudem dopovedati, da je prišel njihov čas. Z znanimi krilaticami so prihajali k volivcem, ki jih seve ne bomo ponavljali. Ob frazah o »nadstrankarskem« kandidatu, pri čemer sta reakcionarni stranki uglednega kirurga samo izrabljali, so še dopovedovali, da bi pomenila zmaga socialističnega kandidata nevarnost za kmeta in zasebno lastnino in, kar je bilo posebno hinavsko, so ljudem dopovedovali, da so čuvarji vere, ki da jo socialisti ogrožajo. Po tej liniji so poslali v borbo tudi pobožne žene in nerazsodne družbenice, ki bi pa po svojem skromnem mnenju lahko vedele, koliko je izrazitim OVP-jevcem in FPÖ-jevcem dejansko za vero, ki jo le izkoriščajo v svoje politične namene. Pri nekaterih, toda le redkih slovenskih družinah je nekoliko mešal pojme tudi list »Naš tednik-Kronika«, ki je v svojem volilnem pozivu smatral za potrebno, da je tudi pristavil svoj lonec za črnorjavo koalicijo.

Pri srečevanju mnogih volivcev so mi zares ugajali ljudje, ki so vedeli, kaj hočejo. Socialisti so volili zavestno, prepričani, da je, to kar so storili, najbolj prav, čeprav o zmagi tudi niso bili popolnoma prepričani. Z vzorno disciplino in zavestjo so izvajali svojo državljansko pravico, dočim je bilo pri mnogih drugih volivcih zapaziti vidno razdvojenost in negotovost, če so prav storili.

Večina zavednih Slovencev se je odločila za kandidata demokracije, napredka in miru, dr. Schärfa, v katerem vidijo tudi garanta za očitvanje in uresničitev narodnostnih pravic, ki nam pripadajo. Nekateri ljudje pa so nasledili. Srečal sem mater, ki gotovo nima nobenega vzroka, da bi se ogrevala za propagandiste iz temne preteklosti, ki so držali s tistimi, ki so sokrivi hudega preganjanja in trpljenja njene družine. Ko sem ji na baranje povedal, da sem volil socialističnega kandidata, je dejala, da je ona namenjena voliti Denka, ker ji je ta in ta tako rekel ter da tudi »Tednik« tako priporoča. Nekega kmeta pa so premotili, da mu bo le gospoda mogla pomagati pri kmetovanju, socialisti pa da bi ga ovirali. Takih razgovorov je bilo nekaj, niso pa ljudje nedovzetni za pa-

Kajzaze pri Bilčovsu

Odprl se je nov grob, v katerega smo položili telesne ostanke enega izmed naših vrlih vaščanov, ki ga bomo vsi zelo pogrešali.

Franc Miškulnik p. d. Putnar v Kajzazah je bil še v nedeljo 28. aprila vesel in zdrav sredi svoje družine in prijateljev. Ponoči pa ga je zadela možganska kap in ni več prišel k zavesti. V noči od ponedeljka na torek je že preminul.

S pokojnim je naša vas izgubila dobrega soseda, ki je vsakemu rad pomagal v kakršni koli zadevi. Zelo spreten je bil tudi pri raznih obolenjih živine in konj ter so ga od marsikje klicali na pomoč. Pokojnega smo vsi poznali in spoštovali kot odločnega moža, ki svojega poštenega prepričanja ni skrival pred nikomur. Jasno in odločno je povedal vsakemu svoje mnenje, klečeplazenja in bojazni v narodnem oziru ni poznal. Zaveden Slovenec je bil vse življenje in tak je tudi umrl. Kadar koli je bilo potrebno tudi z glasovnico v roki pokazati svoje prepričanje, nikoli ni kolebal ter je vedno šel svojo ravno pot, zavedajoč se svoje narodne dolžnosti.

Pokojni je bil mnoga leta tudi občinski odbornik, kjer je vedno odločno zagovarjal pravice zapostavljenih. Tudi naša požarna bramba ga je štela za svojega člana že od svoje ustanovitve leta 1906. V mlajših letih je bil tudi navdušen lovec. Zelo je ljubil slovensko pesem in veliko so prepevali v njegovi hiši. Če je le mogel, ni zamudil nobene naše narodne prireditve. Veselil se je z nami v lepih dnevih, delil pa je z nami tudi bridkosti, kadar so prišli temni časi.

Na zadnji poti na pokopališče je Franca Miškulnika spremila izredno velika množica žalnih gostov in mu tudi tako izkazala čast in spoštovanje. Domači moški zbor mu je v slovo zapel ganljive žalostinke. Naj si blagi pokojnik spočije v miru od svojega delu posvečenega življenja. Pokojnika bomo ohranili v lepem spominu, žalostnim svojcem pa velja naše srčno sožalje.

Djekše

Daleč naokoli je bila v ponedeljek preteklega tedna ponoči vidna zarja velepožara, ki je nastal pri kmetu Matevžu Napetniku v Tolstem vrhu v občini Djekše.

Družina, ki šteje štiri člane, se je okoli 23. ure ponoči zbudila, ko je zaslislala sumljivo in močno prasketanje. Ko je gospodar pogledal skozi okno, je na svojo grozo opazil, da je gospodarsko poslopje že vse v plamenih. Komaj so prišli domači na prosto, je ogenj zajel tudi že stanovanjsko poslopje. Z največjim naporom in v skrajni nevarnosti so se rešili večjo živino iz hleva, v ognju pa je končalo pet telet in vse kure. Požarna bramba iz Vovber zaradi nedovoznih poti ni mogla mnogo pomagati in tudi, ker ni nobene vode za gašenje v bližini.

Oboje poslopij je pogorelo do tal. Ogenj je uničil tudi vse gospodarske stroje in

Po naši zemlji

orodje, zaloge krme in živil ter obleko in stanovanjsko opremo. Nesrečni ljudje niso mogli dosti več rešiti, kakor to, kar so imeli na sebi. Nastalo požarno škodo cenijo na okoli 50.000 šilingov.

Bilčovs

Predpreteklo nedeljo smo imeli v naši vasi spet vesel dogodek. Za novo družinsko življenje si je namreč ustvarila temelje mlada družinska celica pri p. d. Foltu.

Že nekaj let je minilo, odkar je preminul skrbni gospodar Foltove hiše, ko mu je zavratna bolezen pretrgala nit življenja. Kmalu za gospodarjem je umrla tudi dobra mati in štirje otroci so ostali brez staršev. Res je, da so v lepi slogi gospodarili na osirotelem domu. Hišo je prevzel sin Lori, brat in sestra pa imajo po določilu rajnega očeta tudi pravico do prostora in stanovanja ter je na ta način ostala hiša očetova še nadalje skupen dom vseh.

Mladi gospodar si je izbral svojo življenjsko družico pri p. d. Jančiču v Pugradu. Pridna in poštena mlada Jančičeva Malči je postala gospodinja pri Foltu v Bilčovsu. Veseli dogodek je bil povod za svečano in razigrano razporejenost, kateremu smo prisostvovali v nedeljo, dne 28. aprila. Malčijo poznamo vsi kot vrlo in požrtvovalno delavko v našem prosvetnem društvu. Njeno sodelovanje je bilo mnogovrstno in se je odlikovala kot izvrstna igralka, sposobna in navdušena pevka ter tudi kot spretna tamburašinja. Veseli smo, da bo tudi kot žena ostala v našem kraju, ker smo prepričani, da bo tudi nadalje posvečala svoje sposobnosti naši prosveti, posebno za vzgojo mladih prosvetašev.

Prav tako je mladi ženin mladika iz trdne in zavedne očetove in materine korenine Kropivnikov. Zaposlen je kot pismonoša pri poštnem uradu v Bilčovsu.

Svatovščina je bila v gostilni pri Miklavžu. Lepo, lahko bi rekel, ganljivo je bilo, ko je pevski zbor SPD zapel mladem paru pozdravno pesem ter nevesti in ženinu poklonil lepo spominsko darilo. Pevcem se je pridružil tudi zastopnik požarne brambe ter jima prav tako poklonil lepo darilo, ker je ženin že več let njen član. Sestra Toni pa je mladem paru v lepi deklaraciji izrazila pozdrave in čestitke ter tudi napotilo za novo življenjsko razdobje. Vzpodbudne besede je spregovoril tudi domači g. župnik Stih.

Veselo in sproščeno ženitovanjsko veselje je trajalo do jutranjih ur. Nato so svatje spremili novoporočenca na njun dom, kjer jima želimo mnogo let srečnega in zadovoljnega skupnega življenja.

Marija na Zilji

Deželna vlada je na svoji nedavni seji sklenila spremembo imena naše občine Marija na Zilji (Maria-Gail) v »Marija na Zilji ob Baškem jezeru« (Maria-Gail am Faakersee).

Plakati, plakati . . .

Na 245 deskah za plakatiranje se v Celovcu lahko zanimaš za obvestila najrazličnejše vsebine, namenov in smeri. Reklama in propaganda s plakatiranjem se je silno razmahnila. Številno je plakatov, ki so okusni in privlačni za oko, mnogo pa

metno razglabljanje o važnih in perečih zadevah, ki so bistvenega pomena za miren razvoj v bodočnosti, za primerno življenjsko raven vseh in pravično ureditev naših narodnostnih zadev.

V predpolnočnih urah, zunaj je snežilo in radio je napovedoval volilne rezultate, pa je prišlo spoznanje: Reakcija, manjši si oči, strmite vi veljaki, kar modro ste gradili vi, da htele ni vam stati.

je tudi malovrednih zmazkov in neokusne plaže.

Ni pa nezanimivo, kakšne dimenzije obsega plakatiranje, ki ga izvaja celovski mestni zavod za plakatiranje. V poročilu za leto 1956 navaja, da so s plakati nalepili prostornino, ki bi ustrezala površini 6,35 hektarja.

V 1314 »primerih plakatiranja« kakor to uradno imenujejo, so nalepili 127.090 celih pol plakatov, kar znaša skupno težo okoli 5 ton. Prostornina za plakatiranje sama obsega 2600 kvadratnih metrov. V minulem letu so postavili 20 novih desk za plakate, odstranili pa so jih osem. Pri plakatiranju so porabili 14.000 litrov škrobnega lepiva. Dohodki iz tega obrata so precej znatni in so se lani v primeri s prejšnjim letom dvignili za 25,7 odstotka.

Vovbre

Usodna prometna nesreča se je minulo soboto primerila pri Encelni vesi v grebinski občini. Devetnajstletni šofer Franc Wohlbart je nameščen kot voznik pri tridki Dollinger in Schober. Omenjeno soboto je prvič vozil s tridkinim tovornim avtomobilom ter je bil na poti na Djekše, kjer naj bi natovoril hlode. Na Morakovem ovinku, kjer je cesta ozka in precej nepregledna, mu je privozil nasproti motociklist, 35-letni zidar Franc Rebernik iz Vovber, ki se je peljal na svoje delo. Tovorni avto je zadel v motorno kolo in Rebernik je strmoglavil ter prišel pod zadnje kolo, ki mu je povzročilo glavo. Nesrečnemu zidarju je glavo docela zmečkalo in je obležal na mestu mrtev.

Tragično je, da smrtno ponesrečeni zidar, ki je bil v okolici zelo priljubljen in je veljal za marljivega in spretnega delavca, zapušča ženo in troje nepreskrbljenih otrok. S tako hudo prizadetimi svojci sočustvuje vsa okolica.

Bilčovs

Volilna borba je končana. Kakor vsakokrat, tako so bili tudi ob teh volitvah v predvolilnem času duhovi precej razburkani. Tudi za volitve prezidenta naše republike, ki so bile preteklo nedeljo, so agitirali, govorili in vsevprek ugibali, kateri od obeh kandidatov bo zmagal.

Dan odločitve, ko so volivci z glasovnico spregovorili, je prišel in reči moramo, da so naši volivci zrelo presojali položaj v državi ter se je večina odločila za kandidata ravnovesja političnih sil v Avstriji. Tak je mogel med postavljenima kandidatomata biti le sedaj že izvoljeni dr. Schärff. Kljub silni agitaciji s strani OVP in FPÖ je večina tukajšnjih volivcev oddala svoj glas za kandidata delovnih ljudi.

Volilne številke v naši občini govorijo naslednje: Oddanih glasov je bilo 449, med temi so bili trije neveljavni. Za dr. Schärffa je glasovalo 242 volivcev, dr. Denk pa je dobil 224 glasov.

Zvečer smo pri radiu poslušali rezultate volitev iz vseh krajev države in nestrpnost pričakovali končni uspeh. Z veseljem smo sprejeli vest, da je bil za prezidenta Avstrije izvoljen dr. Schärff, ki mu kot najvišjemu predstavniku države velja naš pozdrav.

Mladi vlomilci

Pred nedavnim so neznani storilci vlomili v pekarijo Wuntschek v Robert-Koch Strasse v Celovcu. Zlikovci so razbili šipo v oknu in ga od znotraj odprli. Nato so zlezli v prostor in pokradli sladkorčkov in čokolade v vrednosti okoli 450 šilingov. Pozneje so policisti prijeli dva mlada fanta, enega trinajstletnega, drugega pa 15-letnega. Pri zasliševanju sta oba priznala, da sta zakrivila vlom in tatvino. Ukradene stvari sta skrila pod neko kabinu na športnem igrišču, kamor sta v presledkih hodila po ukradene dobrote in jih pomalem pojedla.

Potujoči kino SPZ predvaja

od torka, dne 14. maja do četrтка, dne 16. maja 1957 film:

»Cirkuški čar«

(Zirkuszauber)

v torek, 14. maja, ob 20.30 uri v Globasnici pri Šoštarju,

v sredo, 15. maja, ob 20.15 uri v Beli pri Sorgerju,

v četrtek, 16. maja, ob 20.15 uri v Bilčovsu pri Miklavžu.

Film je za mladostne dostopen.

KOLENDAR

Petek, 10. maj: Antonin

Sobota, 11. maj: Frančišek H.

Nedelja, 12. maj: Pankracij

Ponedeljek, 13. maj: Servacij

Torek, 14. maj: Bonifacij

Sreda, 15. maj: Sofija

Četrtek, 16. maj: Janez Nepomuk

Matej Tonejlec-Samostal:

Zaklad za Triglavom

Med Triglavom in Vršacem je dolina, polna peska in kamenja; dolina seza do Šmarjetne glave in v njej je skrito bogastvo. Štirioglati plošča, devet čevljev dolga, sedem široka pa tri čevlje debela, pokriva zaklad. Okrog in okrog je daleč vse golo, sam pesek in kamen, na desno in levo visoke skale. Ne trava ne kako zelišče ne zraste tu. Dostikrat vse poletje ne skopni sneg. Tedaj ni mogoče najti prostora z zakladom, najsi bi bil človeku sicer svet še tako dobro znan. Le malo dni je torej v letu, da bi prišel človek do zaklada, ko bi ga iskal, ker skoraj vse leto pokriva sneg zemljo tu gori. Divja žival, brzonogi kozel, ima tu svoja pota, ko beži pred lovcom. Druge žive stvari ni sem. Poizkušali so že pastirji, da bi našli ploščo in izkopali zaklad, ali nihče še ni premaknil kamna do zdaj.

Šla sta neko nedeljo meseca avgusta skozi Krmo dva človeka iz doline. Eden izmed njiju je bil star lovec, drugi je bil pastir. Bila sta že blizu pravega prostora. Preden sta se lotila dela, sta se hotela

Desanka Maksimovič:

KNJIGA s slikami

Nič mi ne kupuj več, mamica, pajakov, ne kupuj mi punčke, punčka me ne mika, ne lesenih kužkov, ne kuštravih backov, zdaj sem že velika.

Jaz bi rada knjigo, kjer bolj malo piše, a zato obilo je podob povsodi barvastih, z golobi in pa s petelinčkom, ki stoji vrh hiše.

A ne kupi drobne, take z nekaj listi, pač pa s sto in z dve sto, tako, da bo mesto v njej za zajca, miški, kake dva medveda, krokodila, kita — tako, da se jo počasi ves dan gleda in po malem čita.

utrujena malo odpočiti na pesku, ki se melje doli od Triglava. Kar začujeta bobnenje ob skalovju. Zdelo se jima je, kakor bi bil močan veter potegnil onstran skal. Zasikalo je. Zemlja se je stresla pod njima in kamenje se je valilo z vrhov.

Obeh je bilo strah in groza. Še bolj sta se ustrašila, ko sta zagledala belega konja. Hipoma je stala čudna žival na prostoru, kjer sta hotela kopati. Nazadnje pa ju je zakrila še gostejša megla; šla sta dalje, beli konj pa je bil vedno pred njima. Na desno in na levo so bile samo skalnate stene in globoki prepadi. Po dolgi hoji sta prišla na vrh kamnitega hrbta, od koder se je videlo na Velo polje. Konjske prikazni ni bilo več. Kako in kam je bila izginila, nista vedela, tudi steze, koder sta hodila, ne bi bila več našla. Srečna sta bila, da sta prišla iz neznanega kraja.

Celo lovcom, ki so zašli v ta kraj, se je že slabo godilo, čeprav niso imeli namena odkopati zaklad. Tako je nekoč zašel star lovec, ki je vedel za vsako stezico, tako rekoč za vsak prostorček in za vsako skalo v gorah, ko je prišel blizu plošče, pod katero leži zaklad. Hodil in iskal je, na katerem kraju je Krma, in šele čez dolgo

časa je došel na vrh, od koder se mu je odprl znan svet.

Dozdaj se še ni posrečilo nikomur, da bi bil samo pogledal rumeno, zapeljivo zlato pod ploščo. Nekoč pa bo prišel nekdo, ki bo tako srečen, da bo dvignil zaklad, tako pripovedujejo stari lovci in pastirji. S Šmarjetne glave bo moral zadeti s prvo kroglo konja, drugače bo slabo zanj. Že pred prvim sončnim svitom mora strelec čakati na svojem prostoru. Ko obsijejo sončni žarki belo grivo čarobne živali, mora strel počiti. Strelec mora prej zagledati konja kakor konj njega. V svoji krvi bo žival poginila, smrtno zadeta bo skušala še človeka zmotiti in mu zmešati pamet, toda onemogla bo obležala. Zaklad bo človek smel izkopati in odnesti. Toliko bo zlata, da ljudje ne bodo vedeli, kam z njim. Iz kapelj konjeve krvi pa bodo zrastle cvetice, goličavaricam podobne, in se bodo zasejale po vseh golih robovih, po vseh kotlih, izpod snega bodo poganjale in jele cvesti. Ko jih bo jedla na paši živina, bo ostala zdrava. Ljudje jih bodo trgali in nosili pri sebi, zakaj sreča bo spremljala tistega, kdor si bo sam poiskal in natrgal teh lepih in čarobnih cvetic.

P A Z I

Čeprav je bil Pazi edina živalca, ki so mi jo v otroških letih poklonili in ki sem jo imela rada, vendarle ne morem napisati: moj Pazi, ker Pazi res vseh tistih štirinajst dni, kar je spal ob moji postelji in mi drugoval v igrah, ni bil nikoli povsem moj.

Pazi je bil ljubek majhen psiček, bolj podoben mehki svetlorumeni kepici kakor pa kužku. Zelo mlad je še bil, spominim se, da se je velikokrat utrudil, kadar sva se sprehajala in je potem tako smešno neobgledno otepala na kratkih nogah. Dvigniti sem ga morala v naročje in ga odvesti domov, čeprav sem bila tudi sama še tako majhna, da sem komaj koracala. In vendar Pazi ni bil moj, čeprav so mi ga poklonili za rojstni dan.

Od nekdaj sem si želela psička. Z mamo sva v najinih pomenkih kovali načrte, izbirali imena in ugibali, kakšen neki bo. Ob izbiri imena je obveljala mamina. Dejala je: »Tvojemu psičku bo ime Pazi. Ko bo majhen, te bo to ime spominjalo, da moraš paziti nanj, ko pa bo velik, mu bomo lahko ukazali: Pazi, pazi na našo punčko!« Seveda mi je to ime in ta razlaga ugajala.

Končno je prišel veliki dan, ko je Pazi

pogledal iz široke košare in se skobacal v moje naročje. Prinesli so mi ga iz sosednje vasi, kjer se je pred tedni pasja družinica obogatila kar za štiri take rumene kepice. Tistega dne so vse moje punčke, velike in majhne, pajaci, medvedki in druge igrače pozabljene obležale v kotu. Velika punčka se je morala celo posloviti od svoje rožnate svilene odejice, s katero sem pokrila Pazijevo košarico. Res je, da Pazi ni pokazal veliko smisla za tako razvajanje in je odejica že čez nekaj dni na vseh vogalih kazala sledove njegovih zob. In bilo nama je lepo, Paziju in meni, dokler se ni nekega dne to veselje med najino najljubšo zabavo nenadoma končalo.

Vsako jutro je Pazi vstal prej kakor jaz. In vsako jutro sem zagledala njegovo košarico prazno in s strahom v dolgi spalni srajčki pritekla v kuhinjo pogledat, če se je zatekel pod štedilnik in če me še čaka tam. Paziju pa so morale pravo moje spalne srajčke z rožnatimi našitki močno ugajati. Zato je vsako jutro pokazal resen namen, da mi odtrga vsak košček tistega barvanega platna ob spodnjem robu. Prve dni je šlo zares, po-

tem pa sva se sporazumela za zabavno igro: najprej sem skakala okoli mize in on za mano, potem sem splezala na pručko in dvignila rob srajčke do kolen, od tam na stol in končno na mizo. Z velikim razumevanjem za najino igro je kuharica vedno pomagala Paziju za menojo. Ko sva se znašla na mizi, sva se še malo poigrala, dokler ni mama prekinila najine igre. Tistega dne pa naju ni ustavila mama.

Kar naenkrat je Pazi obstal in brepeneče povohal s smrčkom. Igre je bilo konec. Stisnil se je k mojim nogam in začel tiho, sprva presenečeno, potem pa vedno bolj veselo cviliti. Izza vrat sva zaslišala tiho praskanje. Skoraj strah me je bilo, dokler ni stopila v kuhinjo mama, vsa presenečena in zmedena. Za njo je planil v kuhinjo lep velik svetlorjav pes, ves zadihan in poten, jezik mu je visel globoko iz gobca. Planil je na mizo in me prestrašil tako, da sem se skoraj zvrnila z nje. On pa se ni zmenil zame. Nežno in skrbno je začel oblizovati mojega Pazija in ga ovohavati, kakor da bi hotel ugotoviti, če se mu ni nič hudega zgodilo. Tedaj sem psa spoznala. Bila je Bistra, Pazijeva mati.

Trije psički so ji ostali, za tri je morala skrbeti; a četrtega ni pozabila. Ko je bilo njeno brepeneče že preveliko, je pustila vse tri doma in stekla sama daleč proč od doma, iskala in tudi našla Pazija, čeprav ni mogla vedeti, kam so ga odnesli.

Tolažila sem se: mogoče ga je prišla samo obiskat. Toda ne! En sam pogled na njene lepe vlažne oči je povedal meni in vsem, da ga je prišla iskat, da ga bo odpeljala s seboj domov, ker spada k njej in ni bil nikoli naš in moj.

Vedela sem, da bom morala popustiti pred to ljubeznijo. Toda v otroški ihti sem s pestmi zakrila oči in začela kričati, da Pazija ne dam. Noben ugovor, niti Pazijevo cviljenje, katerega sem tako rada potešila, ni pomagalo.

Potem me je mama stisnila tesno v naročje in mi začela preprosto, tiho in zaupno pripovedovati. »Pomisli, punčka,« mi je rekla, »da bi tebe tudi ljudje odpeljali nekam daleč. Radi bi te imeli, vsega bi imela dovolj, a doma in mamice ne. In tvoja mamica bi te prav tako zahtevala nazaj, kakor prosi sedaj Bistra za Pazija. Če mi te tisti ljudje ne bi vrnil, ali ne bi bili grdi, nepravilni? Saj vendar veš, da je vsak otrok, pa naj bo to punčka, fantek, psiček ali piščanček, najbolj srečen pri svoji mamici!«

Tako mi je govorila, tako nežno me je stiskala k sebi in tako lepo mi je bilo pri njej, da sem jo razumela.

Pobožala sem Pazija, tudi Bistro sem pobožala, potem pa sem sama odprla vrata. Bistra se je obotavljala. Zato sem dvignila Pazija v naročje in ga odnesla po stopnicah, saj je bil pri meni komaj štirinajst dni in po stopnicah še ni znal hoditi. Potem sem v sami srajčki stala ob ograji in gledala za njima: za Pazijem, ki je drobil za Bistro s tisto smešno nerodno hojo, in za Bistro, ki ga je vsakih nekaj korakov počakala in mu s smrčkom dajala poguma za dolgo pot.

S. G.

F. S. FINŽGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

PRVA KNJIGA

POVEST DAVNIH DEDOV

19

Videl je Upravdo, videl Teodoro, blesk in sijaj, razsipanje, divje tolpe in mehkužne Bizantine. In pomislil je na svojo moč, pomislil je dal svoj narod in na vse narode, ki jih kuje v verige to mesto. In sramoval se je, da zmagajuje narode taki cesarji, da jim vlada tako mehkužno mesto. In rotel se je za nek Peruna, če ostane živ, da ne bo Bizanc nikdar vkoval v verige svobodnih Slovencev.

Dolgo so bučale trombe, preden so prebučale hrup in krik v hipodromu. Justinijan se je vračal z dvorom. Teodori zmagovalki je dal belo rutico, da bi dala znamenje za začetek tekme ona. Strelecem so bili na voljo konji iz carskega hleva. Drug za drugim so dirjali krog mete, streljali v kragulja, puščice so predirale škrlatno streho, pa kragulj je s srepim pogledom motril preganjalce in tekmece. Bočil je vrat, potrepal s kreljutmi, se umaknil marsikateri strelci, a ostal nedotaknjen. Med ljudstvom se je razlegal smeh, do-

neli so dovtipi na razne strelce, rogali so se jim, metali vanje dateljne, oranže in se zabavali, kakor bi igrali glupci v areni.

»Poslednji!« je zopet sporočil Epafrodit po Melhioru. »Poslednji bodi Iztok!«

Vrsta lokostrelcev se je praznila. Mnogi so odstopili, zlasti tisti v lepih oklepkih palatinske vojske. Zbali so se poroge.

Edini Azbad je zdržal. Zbral je vse moči, da je ostal miren. Mislil je na Ireno, ki jo je ljubil z nedopovedno strastjo. Danes ji hoče pokloniti slavo zmagovalca. Upal je trdno. Ozrl se je večkrat na katismo, toda Irene ni zazrl. Sedela je skrita, tiha. Ni se smejala, ni gledala. Njeno srce je klečalo pred oltarjem in prosilo Krista, naj ji prizanese, naj Azbad ne zmaga.

Le nekaj tekmecev je še čakalo. Tedaj Azbad ni mogel več strpeti. Naj se odloči! Zataknil si je tri puščice, vzel lok in zasedel konja, katerega še nihče drug ni jezdil. Dolge tedne se je uril na njem.

Ko se je pojavil izpod katisme, je nastala nenadoma tihoča. Nanj in zoper njega je bilo stavljen mnogo denarja.

Jezdil je počasi krog spine, pozdravljaj na levo in desno, se priklonil pod katismo, se še enkrat ozrl po Ireni, zaman. Nato je zdirjal. Zletela je prva strelica, kragulj je jezno zapihal. Prijezdil je drugič, strelica je prhnila tikom glave, hipodrom ga je pozdravil. In jezdil je tretjič naokoli. Srce se mu je razburilo, roka se mu je tresla. Vendar je zbral vse sile, da se

pomiri. Ustnice so šepetale: Irena, Irena. Zopet se je napela tetiva, zazvenela, puščica je bila izborna izstreljena, a v istem trenutku je kragulj zafrfotal, odskočil, kolikor je dala verižica, in puščica je zadel ob perut ter izbila iz nje pero, ki je v vrtincu priplavalo na pesek. In tedaj je nastal vihar. Ves hipodrom se je razdelil v dva tabora: polovica je kričala, da je Azbad ptiča zadel, polovica je oporekala, zadel da je pero, ptič še sedi in jezno gleda za Azbadom. Tisti, ki so stavili nanj, so trdili, da je stava dobljena, oni, ki so stavili zoper, so kričali, da ni. Nastali so trenutki tolikega viharja, da bi se bil hipodrom izpremenil v boj tisočev in bi bila kri preplula areno, da ni Upravda dal znamenja s trombami. Kot sodnik in najvišji pravnik je razsodil: »Azbad je zadel in ni. Če ga nihče ne zmaga, bo odlikovan. Stave pa stoji; če ga nihče ne prekosi, so stave nanj dobljene, sicer izgubljene!«

Zopet so trombe naznanile novo tekmo. Azbad se je bal. Hitro je velel ponuditi velike vsote vsem ostalim tekmečem, da bi se umaknili. Večina je denar sprejela, le Iztok in dva Tračana sta odklonila. Azbad je šel sam do njih. Srečalo se je ponosno oko svobodnega Slovena z lokavim, ničemurnim bleskom Bizantinca. Nič ni odgovoril Iztok, govoril je pogled: »Naprodaj nismo Sloveni nikdar!«

In zajezdila sta Tračana, izstrelila, zgre-

šila. Izvrstno so švigale puščice, vse tik ob kragulju, predrla močni škrlat na strehi in izginile. In tedaj še eden, barbar, Sloven.

»Zadnji,« so trobile troblje. Hipodrom se je zopet pomiril, vse se je ozrlo proti katismi. Pojavil se je Iztok, gologlav, z bujnimi kodri, v dolgi halji iz praznja, ki jo je prejel od Epafrodita. Med gledalci so se oglasile opazke. »Ha, barbar, v halji kakor Molohov žrec! Vestalka, ta naj zadene? Od kod je? Gost Epafrodita! Baje Sloven!«

Iztoku ponudijo loke in puščice. Napne tetivo pri prvem, drugem, napne pri tretjem, trenk — vsak lok je počil. Hladno je metal lepo rezljano orožje na tla.

Ljudstvo se je začudilo.

Slednjič se je odločil za velik neroden lok, prav barbarski. Nato si je izbral strelico, samo eno. Ponudili so mu še dve, pa je odkimal.

Med ljudstvom šepetanje začudenja. Teodora sama se je nagnila preko katisme.

Nato je šel Iztok sam in si odbral konja: krasno divjo živalco, doma izza Črnege morja. Privel ga je v areno. Iztok je zmajal z glavo, češ nočem osedlanega konja. Sluge so pristopili in odpeli zapone ter sneli sedlo.

Ljudstvo je glasno vzkliknilo.

Tedaj je Iztok prijel haljo dočlenko in jo vrgel raz sebe. Krog bokov se je za-

Andre Theuriet:

OTROK

Zdravnik de Maroise je bil samec in se je rad hvalil prijateljem, kako lepo si je uredil življenje. Po smrti njegove sestre mu je gospodinjala zelo razburljiva gospodična Micheline, ki je hkrati nosila hlače v hiši. Ravno na božični večer so klicali gospoda de Maroisea k neki umirajoči bolnici, ki je zapustila majhnega otroka. Drvarji, pri katerih je bivala, so komaj preživljali svoje družine in nihče ni mogel obdržati otroka. Tedaj se je zdravnik odločil, pograbil otroka in odpeketal s konjem domov.

»Hm, hm,« je zakašljaj in zbodel kobilu z ostrogami v trebuh, »pasje mrzlo je in če se bom prehladil, bo tega kriv tale dečko. No, Srnica, podvizaj se!« Pa je premišljeval dalje: »In če bi bil prehlad vse! Le kako me bo sprejela Micheline, ko bo začula tega kričalca! Lepo božično darilo je to! Besnela bo, to bo hrušč! Močno se mi zdi, da sem napravil neumnost!

Čim bolj se je razdalja manjšala, tem manj je priganjal kobilu.

Ko je v daljavi opazil luči Auberive, je zadržal kobilu. Zdelo se mu je, da bo s časom pridobil tudi poguma, da sprejme prvi sunek jezičljive gospodinje. Zaman si je govoril, da mora biti človek v svoji hiši sam gospodar in da bi moral ugnati Micheline. V resnici pa ni bil o tem nič prepričan; tolikaj se je zavedal oblasti, ki jo je prevzela nad njim. Misli je, kako bi pričel pogovor in se ni ničesar spomnil. Zato je čutil neprijetno slabost in zbadanje v notranjosti.

Naj je šla Srnica še tako počasi, je vendar prišla do doma. Doktor je zlezal s konja prav kot kak učenec, ki je pobegnil iz šole, in je z nogo previdno odplahnil dvoriščna vrata, ker je na rokah nesel spečega otroka. Prišel je do hleva, se pretihotapil po temnem hodniku v sobo, kjer je še tlelo v peči, in odložil svoje breme. Nato je šel počasi na dvorišče in počil z bičem, ko da je pravkar prišel.

Bil je že čas, kajti Micheline je zaslišala konjski topot, pritekla z lučjo in klicala hlapčka, ki je služil za konjarja.

»Ste vi, gospod? No, vendar!« je zavpila z malo prijaznim glasom, medtem ko je sluga odpeljal konja.

»Za vraga,« je pomislil doktor, »ta glas pa ne obeta nič dobrega.«

Nato je rekel glasno in s kar najbolj spravljenim glasom: »Da, jaz sem, Micheline.«

Poniglavo je stopil v jedilnico. V kamnu je plapolal močan ogenj; to ga je malo opogumilo kljub ledenemu molku gospodinje. Mutasto se je vrtela okrog mize — slabo znamenje! Doktor se je utaboril pred ognjem, ki mu je grel hrbet, in je iskal besed. Naenkrat ga je pokli-

cala Micheline, ki ga je naskrivaj opazovala.

»Kje imate plašč?«

»Moj plašč? Najbrž je ostal na hodniku, tako se mi zdi... v raztresenosti sem ga pustil tam. To sicer ni nič čudnega: taka dogodivščina se mi je pripetila, da sem še sedaj ves iz sebe.«

Zopet kujanje in molk. Zdelo se je, da Micheline prav nič ne mika zvedeti, kaj se je pripetilo njenemu gospodarju. To popolno nezanimanje je zmedlo gospoda de Maroisea; računal je, da mu bo njena radovednost pomagala.

»S tem torej ne bo nič,« je zaskrbljeno pomislil. »Ko bi vsaj oni cmeravec ne začel čivkati, preden mu pripravim sprejem.«

»Kako, moja draga,« je ponovil vsiljivo, »nisi nič radovedna?«

»Zakaj bi bila radovedna?« je hitro odvrnila gospodinja. »Mar se mešam v vaše opravke? Hvala bogu nisem indiskretna in vem, kje je mera. Niti malo me ne briga, da bi zvedela za vaše skrivnosti.«

»Saj to ni skrivnost, hčerka. Ta reč te bo zanimala in ti si prva, ki moraš zanjo izvedeti. Predstavlja si...«

»Vaša juha je na mizi, gospod de Maroise,« ga je zaničljivo prekinila Micheline.

»Predstavlja si,« je hrabro ponovil doktor, »da so me klicali k neki ubogi ženi, ki jo je povozil voz. Uboga ženska je bila res usmiljenja vredna. Otrok bi jokall!«

Ne da bi si vzel čas in zajel sapo, je doktor pripovedoval o obisku pri bolni ženi, o žalosti umirajoče, o brezbriznosti drvarjev in naposled o smrti matere poleg zibelke, v kateri je vokal zapuščen otrok. Tu se je ustavil in jo boječe pogledal. Zgodba jo je prevzela, poslušala je z vlažnimi očmi. »Seveda,« je rekla in skomignila z rameni, »vi ste posnemali one drvarske suroveže in ste pustili, da je mali neboljenček zmrznil. Saj vas poznam. Rojen sebičnež ste in umrli boste

Županova hči vre mleko

Ko se je omožila županova hči, tri koše je imela bališa, pameti pa toliko, kolikor je zanjo bilo prostora v glavi. Hvala bogu, je tudi imela usta, da je lahko včasih kako pametno dala od sebe, sicer bi ji bila pamet glavo še raznesla.

Pa se je koj prvo jutro izkazala na novem domu, kakšna da je gospodinja.

Ji je mož naročil, naj zavre mleko za zajtrk. Ubogala je, nalila mleko v lonec in ga pristavila k ognju. In je gledala in ji je bilo všeč, kako je mleko pričelo vreti

sprožil, so usuli nanj kletve in psovke, ploha razhojenih ostankov sadja je pljusnila v areno, nekateri so snemali sandale in jih metali za njim, drugi so potegnili nože izza pasa in mu pretili. A tedaj se je Iztok v hipu okrenil na konju — bil je že blizu mete —, puščica je švistnila in predrla kragulja s tako silo, da se je utrgala verižica, in ptič je padel s prebode-nim srcem pred katismo v areno.

Zabesneli vihar jeze se je prelil v navdušenje, da se je tresel v temelju silni cirkus. Iz lož je deževalo lovorja, dvorjanke so posule zmagovalca z ruticami, pretkanimi z zlatom, in Irena je s plamenečim veseljem na licih šepetala: »Hvala tebi, Kriste, a tebi, sin naroda moje rodnice — poljub!«

ŠTIRINAJSTO POGlavJE

Valovi v Bosporu so tiho šepetali. Na njih je dremalo brodovje, sanjale so dolgokljune jadrnice, sanjale redke straže na krovih.

Velike ceste morja in suhe zemlje so napeljale vso kri razburkanega življenja v srce Bizanca — v hipodrom in na prostrane trge. Zvezde so mirno gorele, ponižalo se je iztočno nebo in spustilo radovedna zlata očesa blizu razkošne zemlje, da so se smehljala buki in viki, ki se je točila v dan slavlja pod sinji nočni baldahin.

sebičnež. Možje imajo namesto srca kamen v prsih.«

»Toda Micheline,« je pripomnil osupli doktor, »premisli malo, hčerka. Nesrečni drvarji se komaj preživljajo. Še en otrok bi bil zanje preveliko breme.«

»Moj bog,« je znova začela Micheline, ki je rada ugovarjala. »Saj razumem, da so drvarji trdi. Ampak vi, gospod! Dobro se vam godi in povrh vsega ste zdravnik. Kako ste mogli pustiti nesrečno siroto, ki nima več matere, ne da bi bili gajnjeni?«

»Saj ne trdim, da nisem bil gajnjen. Pa kaj, vedno ne moreš ravnati, kakor bi rad! Edino pametno je bilo, nesti otroka k županu, da ga sprejmejo v sirotišnico.«

»A prav tega sem čakala,« ga je prekinila jeznorita gospodinja. »Nesti otroka k najdenčkom, da bo tam trpel, kajne? Med množico potepuhov! To je samo vam podobno. Nikoli niste imeli radi koga drugega kot sebe.«

»Toda, za vraga, Micheline, kaj pa bi ti storila na mojem mestu?« je vprašal doktor, obraz se mu je razjasnil in oko zasvetilo, čim bolj je raslo njeno ogorčenje.

»Jaz, gospod,« je rekla Micheline s svetlimi očmi, s pestmi v bokih in z glavo nagnjeno izzivalno proti gospodu, »jaz ne bi storila niti enega niti drugega. Zavila bi umazančka v prvo kunjjo, vzela bi ga s seboj in ga posvojila. Tako bi ravnala jaz, ki sem samo ženska. Vi, gospod, preveč ljubite svojo udobnost in se česa takega niti ne spomnite. Samo revni ljudje pomagajo revnim!«

»Tako misliš!« je vzkliknil doktor in planil na hodnik, čilo kot mladenič.

»Malo počakaj!«

V treh skokih je prišel do sobe, kjer je otrok še sladko spal v njegovem plašču. V pol minute, še preden si je gospodinja opomogla od presenečenja, je gospod de Maroise prinesel otročiča zmagovalno na mizo in odvil plašč.

»Glej, Micheline, tu imaš umazančkal!« Micheline je stala z odprtimi usti, kar sapo ji je vzelo. Svetloba ognja in luči je prebudila otroka; močna luč se mu je zdela tako lepa, da se je sladko smehljajal.

Micheline bi bila rada ugovarjala. Močno jo je imelo, da bi se znova sprla z gospodarjem, ki jo je pogledal porogljivo in radostno obenem. Ko pa je pogledala otroka s črnimi očmi, s kodrastimi lasmi in z ljubkim smehljajem, je nekaj pretreslo srce stare device. Orosile so se ji oči, sklonila se je nad otroka, ga poljubila na usta in začela jokati od ginjenosti.

»Ali ni srčan?« je vprašal gospod de Maroise. »Ne bi bil ravnal prav, kajne, če bi ga bil pustil v oni koči?«

»Kot čudež je lep,« je odvrnila gospodinja in si obrisala oči s svojim indijanskim robcem. »Njegova botra bom in klicali ga bomo Noel. Jaz ga bom vzgajala.« Zdjenci jo je zanesla narava in je dodala: »Pazila bom nanj, da ne bom napravila iz njega sebičneža kot ste vi.«

»Že prav, že prav,« je rekel pomlajeni doktor, »najprej morate pripraviti juhico, potem mu boste pripravili posteljico. Zraven sebe in potem bova večerjala in pila na njegovo zdravje! Tako bova proslavila malega Noela, pri moji veri, že dolgo nisem bil tako dobre volje!«

Zdaj še nekaj za smeh

VZGOJA

Mladi par je dobil naslednika. Mlada mamica je vsa srečna — potem pa se nenadoma spomni težav vzgoje in potoži mlademu očku:

»Le to, kako ga bomo vzgojili, to me skrbi!«

»Brez skrbi,« pravi mladi oče, »misli bova vedno, da je to tuj otrok — in kako je treba vzgajati tuje otroke, to ve vendar vsakdo!«

SODIŠČA

»Povejte nam, priča,« je spraševal pričo nasprotni odvetnik na sodišču že dobro uro, »kako daleč ste bili oddaljeni od prostora, kjer se je dejanje odigralo?«

»Deset metrov in štirinajst centimetrov!« odgovori priča kot iz topa.

»Ha!« vzklikne nato odvetnik zmagovalno, »zdaj vidite, kako se lahko zanesemo na vaše pričevanje! Le kdo bi tako točno vedel razdaljo?«

»Zakaj ne?« pravi priča nato. »Takoj po dejanju sem natančno zmeril razdaljo, ker sem si mislil, da se bo gotovo kakšen bedak spomnil in me tudi to vprašal...«

ŠOLA ZA GENIJE

Začetnik je vprašal Mozarta, kako je treba komponirati simfonijo.

»Mladi ste še, zakaj ne bi začeli z balado?« mu je odgovoril Mozart.

»Toda, Maestro, vi ste napisali prvo simfonijo s šestimi leti.«

»To je res, toda jaz nisem nikogar vprašal.«

pogledal sovražniku v dušo, da bi mu služil in s tem koristil domu. Ne, sedaj ne sme domov, sedaj še ne. Pojde, ali tedaj ponese s seboj vso umetnost vojske, ki jo ukrade Bizancu in pokloni svojemu rodu.

Na dvorišču Epafroditove vile so zalajali psi. Toda hitro so umolknil in tiho dobrikajoče cviljenje je naznanjalo, da se je vrnil gospodar. Prinesli so Epafrodita s Teodozijevega trga, kjer je pod marmornimi arkadami poveseljačil do polnoči in kockal za cele stolpe zlatih »bizantincev«. Fortuna ga je poljubila, odkar je sprejel Iztoka, kakor Putifarja, ko je dobil Jožefa v hišo. Tako se je hvalil in šalil sredi bogatih patricijev, ko je Melhior stresal zlate stolpiče v usnjene vreče.

Vrnil se je torej Epafrodit izredno dobre volje. V nedrju varno spravljen prstan Teodorin in pergament od cesarja, v vrečah kupe zlata in zadolžnic, da lahko takoj jutri proda nekaterim uglednim patricijem lepe hiše, ko bi hotel poterjati. V živahni radosti so se lesketale Grku oči. Denar in carska milost! Sedaj svobodno trguje in tudi ukani lahko kogar koli. Upravda ga ne obsodi.

Velel je Melhioru, naj da vsem sužnjem najboljšega vina, slaščic in sadja, rib in ostrig, kar premorejo shrambe. Nato je vprašal, ali sta se Slovena že vrnila. Z Iztokom da mora takoj govoriti, če ga ni, naj ga poiščejo.

blestela bela jagnjetina, ki mu jo je sešila Ljubinica, in stal je ob črnem konju sredi arene svobodni sin, lep in postaven, da je Teodora pritislila brušeno prizmo k očesu in ga gledala s pohlepom in naslodo: mišica ob mišici, kakor zid krog Bizanca.

Iztok je zataknil strelco za pas, prijel lok z levico, z desnico brzdo in planil kakor pero na konja. Spela sta se, potem pa zdirjala po areni. Jezdil je prvič in pogledal kragulja, ljudstvo je zamrmralo, ker ni sprožil.

Jezdil je drugič, strelca še vedno za pasom, konj v vedno besnejšem diru. Iztok pa, kakor bi sedel na ptici.

Ljudstvo je zakričalo. »Streljaj, proži, barbar! Za norca nas ima! Potegnite ga s konja!«

Iztok ni slišal ne videl. V njem je živel samo trdna zavest, da pred samim carjem pokaže, kako proži tisti narod, ki mu podira Hilbudije. Tretjič je pridrevil mimo katisme, roka je segla po strelci, lok se je dvignil, nastala je tihota, kakor bi se zbiral orkan.

Iztokovo oko se je zapičilo v ptica, kragulj je zapihal in dvignil kremplje. Bizantinski nepremagljivi orel se je stresel pred barbarom. Iztok je naperil strelco vanj, toda v istem trenutku je že švignil s konjem mimo. Tedaj je hipodrom zabučal od jeze, kakor silen grom. Gledalci, ogorčeni, ker še ob tretjem pojezdu ni

Iztok je slonel na mehki travi. Z visokega odstavka v Epafroditovem vrtu je gledal na morje, iz katerega je odsevalo nebo. Ob njem je dehtela reseda, nad njim so cveli lovorji.

Venčan s častjo, pozdravljen od jezera vzklikov, in vendar v tem trenutku nesrečen. Kaj bi dal, ko bi šumela nad njegovo glavo lipa, ko bi se pod nogami razprostiralo belo morje Svarunovih čred? Ko bi slonel sedajle na okopih gradišča, ob njem oče, krog njega deklice, in bi jim pravil o Bizancu, o zmagi v dirkališču, o sijaju in bleisku! Mladci bi ga poslušali, njegovi junaški tovariši, katerim bi opisal mehkužnega vraga, povedal o sramoti, ki jo pripravlja Bizanc premaganim junakom, o, in mladci bi šli in nesli v srcih njegovo povest ter se razlili od doma do doma Slovenov in oznanjevali boj za svobodo, boj zatiralcem, ki jim zaslanjajo pot čez Donavo.

In pomislil je Iztok, kaj če so se sprli Antje in Sloveni? Morda ne udarijo na pomlad preko Donave na jug? Izdero kopja, zgrabijo sekire in logi bodo pili kri, ki bo tekla iz ran, zadanih od bratov.

Ob tej misli se je zgrozil. Skočil bi v hlev, izbral najboljšega konja in bežal domov.

Toda njegovi načrti? Bogovi vodijo korake ljudi. Svetovit sam mu je privel na pot Epafrodita, Perun je pognal strelco v kragulja — in mu odprl vrata, da bi

Ne zavlačujmo s košnjo!

Kakor izgleda, bodo detelja, lucerna in trave že kmalu zrele za košnjo. Če bo tudi naslednji teden za rast tako ugoden, kakor so bili zadnji trije, bo že čas, da bodo po travnatem svetu pričeli brniti traktorji in motorne kosilnice ter peti kose.

Dosti je bilo v zadnjih letih priporočil in dokazovanj prednosti zgodnje košnje. Nič manj pa ni v zadnjih letih pristaše pozne košnje, ki je pri nas v navadi začel mesto sena so z dvakratnim trudom onih,

ki so zgodaj kosili, pridelali zastarele in olesenele bilke brez nežnih, na beljakinah bogatih listov. Pozna košnja se je maščevala do naslednje pomladi. Živina ni uspevala tako in mleka je bilo manj, kakor smo pričakovali. Reja živine in proizvodnja mleka sta bili zaradi tega dragi.

Pa ne samo to govori za zgodnjo košnjo. Za njo govori tudi to, da zgodnja košnja omogoči zanesljivejši pridelek otave. Deževje, ki je pri nas v navadi začel kom junija, omogoči, da trave po košnji

hitro odženejo in da varujejo vlago v zemlji. To pa je pogoj za izdaten pridelek otave in za tretjo košnjo travnikov kot dodatek k silokoruzi v silosni stolp.

Tri košnje na leto pa so na travniku boljše od dveh. Čim večkrat namreč kosimo, tem bolj uničujemo plevel in tem bolj zboljšujemo travniško rušo.

Zato: pripravimo se na košnjo. Počistimo skedenj in pripravimo dovolj sušil. Tik preden bodo pričele cveteti prve trave, pa začnimo kositi.

Pred košnjo in sušenjem sena:

Prezračevanje na skednju daje najcenejše mleko

Ko smo lani v 19. do 21. številki Slovenskega vestnika na podlagi zbranih poročil opisali sušenje sena potom prezračevanja na skednju, smo se morali omejiti le na tehnično plat sušenja in na ureditev prezračevališča. Kakor vedno, tudi pri tem kmetovalca razumljivo najbolj zanima gospodarska plat takega sušenja. V tem pogledu smo mogli lani samo povedati, da stane Axial-ventilator, s katerega pomočjo se seno na skednju suši, z motorjem vred 5.600 šil. za površino 2 do 2,5 ha in 6.400 šil. za površino 2,5 do 4 ha travnikov in da je na hektar travnika potrebnih še ca. 1/4 m³ desk in letev za prezračevališče. Kar tiče obratne stroške, je bilo rečeno, da porabi manjši ventilator 2,5 kw električnega toka na uro, večji pa 3,7 kw.

Medtem pa je upravnik kmet. posestva Humbreg pri Tinjah, Oberortner, postre-

gel z nadaljnjimi podatki, ki osvetljujejo gospodarsko plat sušenja sena na skednju.

Na Humbregu že od leta 1953 sušijo seno na skednju in sicer znaša površina tal prezračevališča 435 m². Na tem prezračevališču sušijo vse: seno travnikov in pašnikov, deteljo, lucerno in poletne krmne mešanice. Na prezračevališču se tekom leta nabere seno v višini 6 do 7 m. Pri lepem stanovitnem vremenu kosijo zjutraj, pri slabšem in nezanesljivem pa popoldne poprej. Čez dan travo oz. zelenje en- do dvakrat obrnejo in ga na večer že spravijo v prezračevališče.

Ko so pričeli sušiti seno s prezračevanjem na skednju, so njegovo gospodarsko uspešnost pričeli primerjati s sušenjem na sušilih in na tleh. Ta primerjava, ki se nanaša na zaporedni leti 1953 in 1954 (v tem letu je padlo za časa košnje največ dežja), so pridelali (v q/ha) pri

sušenje	seno	preb. belj. v %	škrobnih vrednosti v %
na tleh 1953	55.8	8.9	38
1954	96.6	5.9	35
na sušilih 1953	63.3	9.7	39
1954	99.9	7.9	36
s prezračevanjem na skednju 1953	81.3	10.3	39
1954	97.5	9.0	37

Primerjava obeh let kaže, da ohranimo v travi oz. zelenju največ beljakovin in škrobnih vrednosti s prezračevanjem oz. sušenjem na skednju. To pa ni edino me-

sušenje	ročno delo	vpredno delo	traktor	skupno
na tleh	414.—	105.—	390.—	909.—
na sušilih	492.—	105.—	364.50	961.50
s prezračevanjem na skednju	333.—	135.—	430.50	898.50

Kmetovalca — računarja pa zanimajo tudi skupni proizvodni stroški, ker le z njimi more primerjati proizvodne stroške litra mleka ali kilograma prirast-

sušenje	seno šil./q	preb. belj. šil./kg	škrobne vredn. šil./kg
na tleh 1953	19.80	2.21	0.51
1954	16.15	2.71	0.46
na sušilih 1953	18.90	1.94	0.49
1954	19.90	2.48	0.55
s prezračevanjem na skednju 1953	18.20	1.77	0.45
1954	16.08	1.79	0.44

Po teh primerjavah moremo sklepati, da ima tudi v gospodarskem pogledu prezračevanje na skednju prednost pred drugi-

mi načini sušenja sena. Donos in kvaliteta sena sta najboljša, zato pa tudi proizvodnja mleka najcenejša. Po primerjavi

Če mlada drevesca ne odženejo

Vsakemu kmetu se je že zgodilo, da mu jeseni, pa tudi v igredi sajena drevesca niso odgnala. Vzrok je lahko dvojen: slaba ali pomanjkanje vlage v zemlji.

Taka drevesca je mogoče pred posušenjem rešiti, če z rešitvijo pravočasno pričnemo. Drevesca moramo takoj, najpozneje do sredi junija izkopati ter na koreninah in na vejah na novo obrezati do belega lesa. Nato postavimo drevesca za 12 do 24 ur v čisto vodo. Z gnojem ali gnojnico mešana voda škoduje. Važno je, da je celotni koreninski sistem v vodi.

Ko smo drevesce tako namočili, ga zopet vsadimo na staro mesto in ga dobro zalijemo. Priporočljivo je, da površino zemlje okoli drevesca pokrijemo s sve-

žim hlevskim gnojem. V primeru suhega vremena moramo zalivanje drevesca ponavljati vsakih 5 do 8 dni in dati najmanj 20 do 30 l vode na drevesce.

Proti vranam na koruzni njivi

Kdor še ni sadil koruze, bodisi za zrnje ali za silažo, jo lahko še zavaruje pred požrešnimi vranami z znanim preparatom »Morkit«. S tem preparatom opraskamo koruzo pred saditvijo na isti način, kakor opraskamo žito. Na 10 kg zrnja vzamemo 2 dkg Morkita.

Slinavka in parkljevka zažrta

Po treh mesecih je v Avstriji uspelo zatreti slinavko in parkljevko, ki je bila 7. dec. preteklega leta iz Bavarske prenesena v obmejno občino Hochburg na Zg. Avstrijskem. Po izbruhu bolezni v tej občini se je razširila na ostale predele Zg. Avstrijske ter prešla tudi na Solnograško, Tirolsko in Predarlško. Skupno je bilo napadenih 147 hlevov.

Za uničenje slinavke in parkljevke je zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo odredilo zakolj napadenih čred in istočasno zaščitno cepljenje vse živine v napadenem območju. Razumljivo je bil tudi prepovedan promet ljudi, živine in blaga iz napadenega in ogroženega območja v druge predele.

Številčno je zatrtje zadnjega pojava slinavke in parkljevke zahtevalo prisilni zakol 2.356 goved, cepljenih proti slinavki in parkljevki pa je bilo 300.000 goved.

Plemenski sejmi v maju

V Št. Vidu ob Glini bodo naslednji plemenski sejmi:

17. maja za sivorjavo govedo,
24. maja za plemenske svinje in merjasce.

Blaž Singer

Ovimljanje krav

Na večjo mlečnost krav vpliva predvsem pravilno in izdatno krmljenje pred porodom, kakor tudi pravilna presušitev v sedmem mesecu brejosti ali ovimljanje, kakor temu drugače pravimo.

Ovimljanje pred porodom ni kakšna novotarija, vendar vem, da ponekod krave, namesto da bi jih pravilno presušili v sedmem mesecu brejosti, molzejo ves čas do telitve. Videl sem, da so kravi v visoki brejosti pokladali zelo slabo krmo zaradi bojazni, da bi se plod v njej preveč ne razvil in s tem povzročil nevarnost pri porodu. Posledica takšnega krmljenja je bila, da je žival obležala od izčrpanosti.

Ko izpolni krava sedem mesecev brejosti, jo presušimo. Presušimo jo najlaže s slabim senom ali slamo. Ko smo žival presušili, ji še nekaj dni pokladamo samo vzdržno krmo. Če bi jo takoj po presušitvi začeli dobro krmiti, se lahko prične v mlečnih žlezah zopet proizvajati mleko, kar lahko povzroči vnetje vime. Po temeljiti presušitvi začnemo krmliti obrok večati. Obrok postopoma povečavamo tako, da nudimo živali toliko prebavljivih beljakovin in škrobnih vrednosti, za kolikor litrov mleka jo ovimljamo. Ovimpljamo lahko za deset, petnajst litrov mleka, to zavisí pač od proizvodne sposobnosti živali. Čim več daje mleka, za toliko večjo količino jo bomo ovimpljali. Tako držimo ta obrok v neki ravni črti približno mesec dni. Nekaj dni pred porodom krmlimo obrok zmanjšamo. Takoj po porodu nekaj časa ta obrok držimo in ga potem postopoma dvigujemo vzporedno z dviganjem mlečnosti pri živali. Paziti pa moramo, da dajemo kravi vedno za približno dva litra več hranljivih snovi, ker jih mora imeti vsled nenadnega dvigovanja mlečnosti vedno v rezervi.

S tem smo dosegli, da je krava v svo-

jem telesu nabrala veliko rezervo za poznejšo proizvodnjo. Nadalje je tele, ki napravi prav v zadnjih dveh mesecih največji razvoj, krepko in lepo ter za pleme sposobno. Taka krava bo ob vsakem dodatku krepke krme povečala količino mleka. Tako dragih krepkih krmil ne trošimo zastonj.

Pri ovimljanju telic moramo biti bolj previdni; ovimpljati jih moramo za manjšo količino mleka, ker bi preveč izdatno krmljenje lahko povzročilo težak porod. Velika pridobitev tega načina krmljenja je v tem, da drži žival dolgo dobo enako količino mleka.

Na posestvu, kjer sem v službi, smo s tem načinom krmljenja pričeli v lanskem letu in smo dvignili povprečno molznost za 800 litrov na kravo; tako smo naše povprečje od lanskih 2200 kg pomaknili na 3000 kg.

Lahko trdim, da mnogokrat ne poznamo proizvodno sposobnost naše živine. Tudi jaz nisem poznal molznosti krav na našem posestvu. S tem načinom krmljenja pa sem odkril marsikatero dobro molznico.

Pesi na vsak način umetna gnojila

Primerjalni poskus s peso je ob različnem gnojenju pokazal naslednje razlike pridelkov:

	gnojeno	
	hlevski gnoj in gnojnica	dodatno z umet. gnojili:
Rosa Beta	630 q	915 q
Eckendorfer	600 q	900 q
Sladkorna pesa	340 q	445 q

Obrok umetnih gnojil je znašal 300 kg superfosfata, 200 kg kalijeve soli in 200 kg nitramoncala po hektarju.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Kosmetika in bolezni kože

Rdečkasta in žilčasta koža se na obrazu pojavlja navadno pri 40 letih. To je vnetje kože, ki se lahko razvije samo pri osebah, ki trpijo zaradi slabe in nepravilne prehrane. Cirkulacija krvi oslabi in zaradi tega se pojavljajo žilice na nosu, čelu, licih in bradi. Znojne žleze so povečane in še bolj izločajo, pori se še bolj širijo — vsa koža je nabrekla.

Za zdravljenje tega zla je predvsem važno, da uredimo prebavo. Kožo pa je treba zvečer masirati s primerno kremo (na bazi žvepla). Za umivanje je treba uporabljati le toplo vodo. Podnevi je treba uporabljati kreme in pudre, ki ne dražijo kože. Prepovedano je piti alkoholne pijače, močno kavo ali močan čaj. Tudi ni priporočljivo, kaditi ali jesti vroče in

poprane jedi. Dobro je, če si vsak večer maže bolnik nos s kremo, ki vsebuje žveplo.

Bledica obraza: Njen vzrok je slabokrvnost ali v slabosti žil. Tu ima prvo besedo zdravnik. Včasih koristi, če parimo obraz dva do trikrat na teden nad vrelo vodo in ga dobro zmasiramo.

Gube na obrazu lahko nastanejo tudi zaradi slabih navad (grimase, gubanje čela, škiljenje), težkih bolezni ali vznemirjenja. Ko bolezen preneha, uporabite masazo in umivanje z vročo vodo. Gube pa zgodaj nastanejo pri suhi koži — včasih že pri dvajsetih letih. Takrat je treba posvetiti posebno pozornost hranjenju kože s kremo.

Pittermann naslednik Schärfa

Vodstvo SPO je v sredo razpravljalo o nasledstvu za dr. Schärfa tako na položaju predsednika stranke kakor tudi na položaju vicekanclerja. Za novega predsednika SPO je bil soglasno izvoljen predsednik kluba socialističnih poslancev dr. Bruno Pittermann, katerega bo SPO predlagala tudi za novega vicekanclerja, potem ko sta se temu položaju odrekla no-

tranji minister Helmer in župan Linza dr. Koref.

Dr. Schärf je ob tej priložnosti vzel slovo od dela v socialistični stranki in v poslovnih besedah poudaril: Poslavljam se od skupnosti in od tega, kar mi je bilo v mojem življenju tako drago. Slovo pa povezujem z vročo željo, da bi ostali prijatelji v nadaljnjem skupnem delu za srečno bodočnost avstrijskega ljudstva.

Vindišar Einspieler se je zbal evropske javnosti

Na Koroškem, kjer se stikajo tri kulturna področja — germansko, slovansko in romansko — je nameravalo prosvetno ministrstvo letos poleti prirediti »Evropski seminar«. Poleg drugih znanih evropskih političnih osebnosti so bili za predavatelje predvideni tudi ugledni belgijski politik Paul Henri Spaak, bivši francoski zunanji minister Robert Schuman, zahodnonemški kancler Adenauer in voditelj nemških socialdemokratov Erich Ollenhauer. Kakor poroča dunajski list »Signal«, je prosvetni minister dr. Drimmel že odobril v to svrhu subvencijo 40.000 šilingov in so bile na Koroškem vse priprave že skoro končane.

Vendar — po istem viru — iz tega ne bo nič, ker se je prosvetni minister premislil in končno odredil, da ta mednarodna prireditev ne bo izvedena na Koroškem, marveč nekje na Nižjem Avstrijskem. List piše, da je do te ministrove odločitve prišlo na predlog deželne vodje OVP-jevske mladine za Koroško, prof. Valentina Einspielerja, ki da je bil proti temu, da bi se bil »Evropski seminar« vršil na Koroškem. V tej zvezi omenjeni list poziva prof. Einspielerja, naj pred Koroško javnostjo pojasni, zakaj se protivi veliki evropski mednarodni prireditvi na koroških tleh, ki da bi bila v interesu dežele.

Nam pa se zdi, da takih pojasnil niti ni treba. Vindišar Einspieler se namreč ne bi dobro počutil v svoji koži, ker bi se pred mednarodno javnostjo lahko samo osmešil z »vindišarsko teorijo« Südmarke in drugih nacističnih krogov. Evropsko razgledane osebnosti bi na licu mesta kaj lahko ugotovile, da se na Koroškem govorita samo dva jezika — nemški in slovenski — in da o nekem vindišarskem jeziku nikjer ni niti duha ne sluha, kaj šele slovarja in slovnice. Vindišar Einspieler se očitno boji spoznanja širše evropske javnosti, da je »vindišarska teorija« samo izrodek šovinističnih glav tistih krogov, ki se poklicno ukvarjajo s politiko sprevratanja resnice in potvarjanja dejstev.

Turistični promet — važna postavka našega gospodarstva

Turistični promet predstavlja v nekaterih državah odločilno postavko v njihovi plačilni bilanci. To velja zlasti tudi za Avstrijo, v kateri turistični promet od leta do leta močno narašča.

Število inozemskih turistov se je od 920.000 v letu 1948 dvignilo na 14.400.000 v letu 1956, vrednost vnesenih deviz pa od 9,5 milijona šilingov na preko 3 milijarde šilingov. Kakšnega pomena je to, kaže dejstvo, da so leta 1956 vnesene devize izravnale celotni primanjkljaj trgovinske bilance prvih enajstih mesecev istega leta.

Najmočnejši dotok inozemskih turistov izkazuje Tirolska s 33 %, Solnograška 20 %, Koroška 14 %, Dunaj 9,5 %. Največ inozemskih turistov prihaja v našo državo iz Zapadne Nemčije, namreč 60 %, Velike Britanije 8 % in Holandije 6 %. Po mnenju pristojnih krogov bi turistična privlačnost Avstrije za pripadnike zapadnoevropskih industrijskih dežel pomenila vsekakor ugodno perspektivo v skupnosti evropskega trga.

Motorizacija na Koroškem

Za motorna kolesa in tovorne avtomobile je število dovoljenj v letu 1956 v primeri s prejšnjim letom nekoliko nazadovalo, dočim so dovoljenja za osebne avtomobile narasla. Pojav pripisujejo temu, da se interesi vedno bolj zanimajo za mala štirikolesna vozila ter, da je zanimanje za težka motorna kolesa upadlo. Tako so minulo leto izstavili za 21 odstotkov manj dovoljenj za motorna kolesa in za 40 odstotkov manj dovoljenj za nove tovorne avtomobile, kakor v letu poprej.

Koncem leta 1956 so na Koroškem znanomovali 47.298 motornih vozil vključno s priklopnimi vozili. Skupni prirastek na motornih vozilih je znašal v primeri z letom 1955 12 odstotkov. Pri osebnih avtomobilih samih je prirastek dosegel 26 odstotkov ter znašal razmerje med osebnimi

mi avtomobili in motornimi kolesi 25 odstotkov.

V Celovcu samem je bilo koncem leta 1956 registriranih 8154 motornih vozil, kar znaša 17 odstotkov celotnega stanja na Koroškem. V Celovcu pride povprečno po eno motorno vozilo na osem prebivalcev, po en osebnih avtomobil na vsakih 19 oseb in na vsakega 21. Celovčana po eno motorno kolo.

Na Koroškem obratuje 80 omnibusov, pri čemer pa avtobusi poštne in železniške uprave niso všteti. Največji avtobusni podjetji sta seve poštna uprava in zvezne železnice. S temi avtobusi so v minulem letu prevozili okoli 12,8 milijona potnikov na skupni progi v dolžini 8 milijonov kilometrov. Toda tudi zasebna avtobusna podjetja so prevozila nad 2 milijona potnikov.

Prepričati se je hotel o zvestobi svoje žene

Če se mož ne zanese na svojo ženo, je umevno, da jo zasleduje in se hoče prepričati o njeni zvestobi. Takšno nezaupanje je mučilo tudi nekega zakonskega moža v Beljaku in primerila se je komična zadeva.

V hiši ob dravskem obrežju stanuje družina: mož, žena in hčerka. Mož svoji bolj-

ši polovici ni preveč zaupal in je sumil, da ga vara, kadar je odsoten. Najel je zasebnega detektiva, s katerim sta neke noči zlezla na kostanj pred ženinim stanovanjem in strmela v okno.

Žena in hčerka sta zapazili dva moška med vejami drevesa, vendar ju nista prepoznali. Hčerka je vsa prepaščena pohitela in poiskala policista in mu povedala, kaj se godi pred hišo v pozni nočni uri. Policist se je s še enim stražnikom podal na kraj dogodka, kjer pa nista več našla nikogar ne na drevesu in tudi ne v okolici. Eden izmed policistov je ostal na straži in se nekoliko skril in glej, kmalu nato sta se spet pojavila dva moška. Mož postave je stopil k njima in na začudenje ugotovil, da je eden izmed teh oče hčerke, ki je poiskala policiste, drugi pa je bil njegov privatni detektiv. Na vprašanje, kaj sta počela na drevesu, sta najprej odgovorila, da sta opazovala repa-

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00.

Vsakodnevne oddaje: 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 18.00 Sami šlagerji — 19.05 Dober večer dragi poslušalci — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 11. maj:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Mesto in dežela. Naša časovna slika — 17.10 Odlični izbor — 18.10 Po dolinah in planinah naša pesem se glasi (slov.) — 19.05 Mučne zgodbe — 20.30 Glasbena oddaja — 21.30 Naša radijska družina.

Nedelja, 12. maj:

6.10 Godba na pihala Karla Käferja — 7.20 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 9.00 Nedeljski venček melodij — 11.05 Veselo petje — veselo igranje — 13.45 Iz domovine — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Pozdrav nate — 19.00 Nedeljska športna poročila — 19.45 Z zagonom in dobro voljo — 20.15 Kriminalna uganka, „Kdo je storilec“.

Ponedeljek, 13. maj:

5.35 Alpski zvoki — 14.00 Poročila, objave. Pregled spreda. Samospevi: Poje Anton Feinig, pri klavirju Mira Pehani (slov.) — 15.30 Priljubljeni šlagerji — 16.45 Znanje za vse — 18.45 Košnja je pred durmi (slov.) — 20.16 Srečanje v ponedeljek zvečer — 20.45 Brati in razumeti.

Torek, 14. maj:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Zdravniška umetnost in volja do zdravljenja — 14.00 Poročila, objave. Sladkorna bolezen (slov.) — 15.45 Glasba iz filmov — 16.45 Otroci mi pojemo — 18.25 Radijska prijateljica — 18.45 En mesec deželne politike — 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.16 „Manon“ opera v 4. akth.

Sreda, 15. maj:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Narodne in umetne pesmi (slov.) — 14.30 Od sončne ure do ure na kolesa — 15.45 Ritmične dobrote — 16.00 Iz raziskovalnega dela visokih šol — 17.15 Lepe pesmi — 17.35 Lepe melodije proizvaja Jaro Schmid s svojimi solisti — 18.15 Pesmi in glasba iz Koroške — 18.45 Za ženo in družino (slov.) — 20.16 Igra orkester radia Graz.

Četrtek, 16. maj:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Kako se je Lisičjak v drugo ženil (LV-igra, slov.) — 16.45 Potovanje na sončni jug — 17.15 Popoldanski koncert — 20.16 Različne stolice se pozdravljajo — 21.00 Zveneca alpska dežela.

Petek, 17. maj:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Domovina in čas — 14.00 Poročila, objave. Trdi orehi (slov.) — 15.30 Pridi v šolo Thea — 15.50 Godba, ki se vsakomur dopade — 16.45 Znanje za vse — 18.45 Zaključna akademija na gospodinski šoli v Št. Petru pri Št. Jakobu. (slov.) — 20.20 „Spomini poznavalca človeka“, slušna igra.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 11. maj:

5.00 Pisan glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Operetne melodije — 8.40 20 minut z opernim oktetom — 9.30 Lepe pesmi, znani napevi — 10.10 Tisoč pisanih zvokov — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Štirje fantje igrajo — 14.20 Zanimivosti — 14.35 Voščila — 15.40 Nove knjige — 18.00 Okno v svet — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer — 21.00 Melodije za razvedrilo.

Nedelja, 12. maj:

6.00 Vesele in poskočne za prijetno nedeljsko jutro — 7.35 Zabavne melodije — 9.12 Podeželje poje — 12.00 Pogovor s poslušalci — 13.30 Za našo vas — 14.00 Naši poslušalci čestitajo in voščijo — 16.30 Prenos nogometne tekme Jugoslavija — Italija — 18.30 Melodije za razvedrilo — 20.00 Malo od tu in malo od tam (zabavna glasbena oddaja).

Ponedeljek, 13. maj:

5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci — 7.20 Naš jedilnik — 11.35 Polke, valčki in kola — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Pisan spored zabavnih melodij — 14.35 Voščila — 15.40 Po slovenski zemlji: utrinki iz literature — 16.00 V svetu opernih melodij — 17.30 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Kulturni pregled — 18.15 Študenti pojo — 20.00 Verdi: Requiem.

Torek, 14. maj:

5.00 Pisan glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Gorenjska, Bela Krajina in Prekmurje v narodni pesmi — 10.10 Od melodije do melodije — 11.15 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Pester operni spored — 14.20 Zanimivosti — 14.35 Voščila — 18.00 Za športnike — 20.00 Poje Ljubljanski komorni zbor.

Sreda, 15. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Pisan spored domačih pesmi in napevov — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Pesmi in plesi iz Jugoslavije — 14.35 Voščila — 15.40 Utrinki iz literature — 16.00 Koncert po željah — 17.30 Zabavna in plesna glasba — 20.00 Puccini: „Gianni Schicci“, opera v 1 dej. — 21.00 Kulturni razgledi.

Četrtek, 16. maj:

5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci — 7.10 Zabavni zvoki — 8.05 Pojeta dva mladinska zbora — 9.20 Od popevke do popevke — 10.10 Virtuozne skladbe za različne instrumente — 11.00 Pesmi za naše male — 12.00 Južni ritmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 14.35 Voščila — 16.00 Domači in tuji solisti in skladatelji — 18.00 Družinski pogovori — 20.00 Četrtek zabavni večer.

Petek, 17. maj:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Ritmi in melodije — 14.35 Voščila — 17.10 Za športnike — 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku — 18.00 Hajduštvo v Bosni in Hercegovini v času avstro-ogrskе uprave — 20.00 Izbrani listi iz programske glasbe.

OD 15. MAJA NAPREJ SPET OBRATUJEMO

IN VABIMO CENJENE GOSTE,
DA V ČIM VEČJEM ŠTEVILU
OBIŠČEJO NAŠ LEPI

Hotel Korotan

V SEKIRI

tico, ki tačas kroži po nebu. Končno je mož priznal, da se je hotel v svojem dvomu prepričati o zvestobi svoje žene in uspeh tega je tudi bil, da je ugotovil svojo napačno zaskrbljenost, ko je bila žena sama doma s svojo hčerko.

Repatica je bila tudi povod, da je petnajst in polletna hčerka pogledala skozi okno in jo iskala na nebu, toda namesto nje je zagledala dva strmeča moška obraza na kostanjevem drevesu.

Prebivalstvo Jugoslavije

Po najnovejših podatkih jugoslovanskega zveznega zavoda za statistiko šteje Jugoslavija 18.069.000 prebivalcev. Med temi je 9.246.000 žensk in 8.823.000 moških, kar pomeni presežek ženskega prebivalstva za 423.000 oseb, torej skoro za pol milijona.

Holandske tovarne proti kajenju

Pred nedavnim so holandske tovarne »Philips« pozvale svoje mlade delavce, naj se vsaj en mesec vzdržijo kajenja. Vsi tisti, ki se bodo mesec dni vzdržali kajenja in ne bodo prižgali nobene cigarete, dobijo lepe denarne nagrade. Proti tej kampanji pripravljajo lastniki tobačnih tovarn protipropagando, ker so zaskrbljeni, da bi zgledu imenovanih tovarn sledile tudi druge tovarne v Holandiji.

Ameriška tobačna industrija za raziskovanje raka

Ameriška tobačna industrija je dala na razpolago 600.000 dolarjev, to je okoli 15,5 milijona šilingov za raziskovanje raka. Vodja raziskovalnega komiteja je izjavil, da je namen tega študija, dognati domnevano zvezo med kajenjem in rakom na pljučih.